

ԱՐԳՈՒՍ

ՖԱՇԻԶՄԻ ՅԵՎ
ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԵՄ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ՝ ՄՈՊՐԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԿԵՆՏՐՈՆԻ
Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն   □   1937

1850

WILSON & CO
NEW YORK

1850

5
E

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿԻՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՑԵՔ

ԱՐԳՈՒՍ

9(4)9

Ա 82.

ԱՏՈՒԳՎԱԾ Է 1981 թ.

Ֆ Ա Շ Ի Զ Մ Ի Յ Ե Վ
Պ Ա Տ Ե Ր Ա Զ Մ Ի Դ Ե Ս

556

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՄՈՊՐԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՍՀ ԿԵՆՏՐԱԿՈՄԻ
Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն 1 9 3 7

Ա Ր Դ Մ Ս

ПРОТИВ ФАШИЗМА И ВОЙНЫ

Издание ЦК МОПР-а Арм. ССР
Ереван, 1937

A $\frac{\text{II}}{10049}$

Քարզմ. Հ. Մազմանյան

Խմբ. Ա. Շահինյան

Տեխ. խմբ. Ս. Խաչատրյան

Սրբագրիչ Վ. Զիդեյան

Կոնտր. սրբ. Լ. Արսվյան

Գլավիլիտի լիազոր Ի—4899

Պատվեր № 139, տիրաժ 3.000

Հանձնված է արտադրության 21/VII 1937 թ.

Ստորագրված է տպագրության 23/VII 1937 թ.

Գինը 50 կոպ.

Հայկուսներատի տպարան, Յերևան, Ալեանկերդյան № 71

1937 թվի ոգոստոսի 1-ը, — հերթական միջազգային հակապատերազմական որը, — ամբողջ աշխարհի ժողովրդական մասսաներն անց են կացնում հետևյալ նշանաբանով. սահմանել միջազգային պրոլետարիատի միասնություն և հավաքել աշխատավորների, դեմոկրատիայի ու խաղաղության կողմնակիցները ուժերը՝ ավաղակարար ֆաշիզմի և պատերազմի դեմ պայքարելու համար :

Վորո՞նք են ներկա միջազգային հակապատերազմական որվա առանձնահատկությունները : Այդ որը ժողովրդական մասսաները ստիպված են հաշիվի նստել արդեն տեղի ունեցող այն ավաղակային պատերազմի վատտի հետ, վոր Արևմուտքում ու Արևելքում ֆաշիստ ազդեցությունները մղում են իսպանական, չինական ու հարեչական ժողովուրդները դեմ : Փաշխտական Գերմանիան իր դաշնակիցները — իտալական ֆաշիզմի և իմպերիալիստական ձապոնիայի հետ միասին — որակաբարձում բացահայտ կերպով դրել և աշխարհի նոր վերարածանումը զավթողական պատերազմի միջոցով : Այդ նպատակի համար նրանք տենդորեն սպառազինվում են, ռադիական դաշինքներ են կնքում, իմպերիալիստական նոր իմբալիցություններ ստեղծում, միավորում են սև ուժերը, վորոնք մարդկությունն սպառնում են նոր պատերազմով : Բևեռլինի, Հոտի և Տոկիոյի միջև բազմազան ռազմական դաշնադրերի և համաձայնությունների շղթա յե ձգվում : Ճապոն-գերմանական ռազմական դաշինքը յեղել և «մեծ պատերազմի» նախապատրաստության ետապներից մեկը : Դրան անմիջականորեն հետևեց ճապոնական ռազմամուխների զավթողական դործողությունների ուժեղացումը Չինաստանում և Հիտլերի ու Մուսսոլինիի միատեղ ինտերվենցիան Իտալանիայում, նրանց պատերազմն իսպանական ժողովուրդի և նրա դեմոկրատական հանրապետության դեմ :

ԽՈՐՀՐԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆ ԼԱՄՈՂՁ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՀԱՅՐԵՆԻՔՆ Ե

Միջազգային այս լարված իրադրութեան մեջ խաղաղութեան բոլոր բարեկամներէ, առաջավոր և սրողբեսիվ առաջադեմ մարդկութեան բոլոր լավազույն ներկայացուցիչներէ հայացքները դառնում են ղեպի Խորհրդային Միութեան, վորը, ինչպէս հզոր մի ժայռ, կանգնած է կապիտալիստական շրջապատման մոլեգնող ծովի դեմ: Որեցոր, ամսե ամիս, տարեցտարի անում են սոցիալիզմի յերկրի ուժը, հարստութեանը, հզորութեանը ու պաշտպանունակութեանը: Չկա խաղաղութեան և ժողովուրդների կռիւկիւկ անվտանգութեան մի ավելի հաստատուն պատվար, քան Խորհրդային մեծ Միութեանը, բանվորների և գյուղացիների հզոր, անպարտելի սոցիալիստական պետութեանը:

Մեծ է ու ջերմ ժողովրդական մասսաների նվիրվածութեանն ու սերը ղեպի իրենց հայրենիքը, ղեպի իրենց սոցիալիստական յերկիրը: Մեր չքնաղ ու յերջանիկ հայրենիքի բոլոր անհամար հարստութեանները, նրա անծայրածիր տարածութեանները, նրա քաղաքներն ու գյուղերը, նրա հարուստ կուլտուրան, — այս ամենը ժողովրդական սեփականութեանն է: Հայրենիքի անձեռնմխելիութեանը, նրա պատիւնն ու վառքը, նրա հզորութեանն ու բանկեցութեանը կյանքի բարձրագույն որոնքն են:

Խորհրդային Միութեանը հզոր է առաջնակարգ սոցիալիստական արդյունաբերութեամբ, վորն ստեղծված է ստալինյան հընդամասկներով: Խորհրդային Միութեանն ունի աշխարհում աւմենախոշոր սոցիալիստական դուրդատնտեսութեանը, վորը տարեցտարի ավելի և ավելի յե բարգաւաճում: Խորհրդային յերկրին պահակ է կանգնած Բանվորա-գյուղացիական հզոր Կարմիր բանակը, վորին ստեղծել է Լենինի-Ստալինի կուսակցութեանը և վորը մինչև վերջը հավատարիմ է Խորհրդային կառավարութեանը, կուսակցութեանը, նրա Կենտրոնական Կոմիտեյին և մեծ Ստալինին:

Խորհրդային Միութեանն ու խորհրդային իշխանութեանն ամենաուժեղն են աշխարհի բոլոր պետութեաններէ: Բանվորների և դուրդացիների սոցիալիստական պետութեան անպարտելի ուժի աղբյուրը խորհրդային ամբողջ ժողովրդի սերնն ու վտանգութեանն է ղեպի Լենինի-Ստալինի՝ իր հարազատ կուսակցութեանը, ղեպի մեր բոլոր հաղթանակների կազմակերպիչը:

Մեր կուսակցութեան Կենտրոնական Կոմիտեյի որդան «Прас-па»-ն 1937 թվականի Հունիսի 12-ի իր առաջնորդող հոդվածում իրավամբ գրել է .

«Վուչ մի ուժ չի կարող ընկճել այն ժողովրդին, վորին ղեկավարում է Լենինի-Ստալինի կուսակցութեանը: Մեր փառապանծ կուսակցութեան ղեկավարութեամբ ԽՍՀՄ ժողովուրդները տապալեցին ցարիզմը, տապալեցին կալվածատերերի ու կապիտալիստների իշխանութեանը: Լենինի-Ստալինի կուսակցութեան ղեկավարութեամբ ԽՍՀՄ ժողովուրդները հաղթականորեն ավարտեցին քաղաքացիական պատերազմը և ջախջախեցին դերմանական, ճապոնական և այլ ինտերվենտների դորքերը, վորոնք փորձում էին տիրանալ Խորհրդային յերկրին: Լենինի-Ստալինի կուսակցութեան ղեկավարութեամբ մեր յերկրում վերացված են շահագործող դասակարգերը, ստեղծված են առաջնակարգ սոցիալիստական արդյունաբերութեան և աշխարհումս խոշորագույն սոցիալիստական դյուղատնտեսութեան:

Խորհրդային հասարակակարգն ուղղեց բազմամիլիոն ժողովրդի մեջքը, նրա մեջ արթնացրեց նոր, սոցիալիստական յերջանիկ կյանք»:

Այն մոմենտին, յերբ Փաշիստ ագրեսորները պատերազմի մեքենան քայլ առ քայլ փոխարկում են ավելի ու ավելի մեծ արագութեան, ամբողջ աշխարհի աշխատավոր մասսաները սիրով ու յերախտազիտութեամբ իրենց հայացքները դարձնում են դեպի Խորհրդային Միութեանը, վորը խաղաղութեան համար մղած իր վճռական ու հետևողական պայքարով ջախջախում և պատերազմի հրձիգներին պլանները: Բոլոր աշխատավորների յիզբայրական ձեռքերը մեկնվում, մարդկութեան յալագույն և ազնվագույն ներկայացուցիչների հույսերն ուղղվում են դեպի Խորհրդային Միութեանը, դեպի խաղաղութեան և կուլեկտիվ անվտանգութեան հաստատագույն պատվարը: Խորհրդային Միութեանն ամբողջ առաջավոր և սյրգրեսիվ մարդկութեան իսկական հայրենիքն է, ժողովուրդների աշխատանքի ու յեղբայրութեան հայրենիքը, կապիտալիզմի և ֆաշիստական ռեակցիայի կողմից շահագործվող բոլոր ննչված աշխատավոր մասաների հույսը:

Խորհրդային Միութեան մեջ ապրելը մեծագույն յերջանկութեան է: Չկա և չի կարող լինել ավելի մեծ բերկրանք, քան

սերը դեպի իր հայրենիքը, չկա ավելի մեծ պատիվ, քան նրա պաշտպանութունը թշնամիների մեքենայութուններէց :

Ստալինյան Սահմանադրութունը 133-րդ հոդվածում ասում է .

«Հայրենիքի պաշտպանութունը ԽՍՀՄ յուրաքանչյուր քաղաքացու սրբազան պարտքն է : Հայրենիքին դալամաճանելը, — յերդման խախտումը, թշնամու կողմն անցնելը, պետութեան ռազմական հղորութեանը վնաս հասցնելը, լրտեսութունը, — պատժվում են որենքի ամբողջ խտութեամբ, վորպես ամենամանր չարազորութուն» :

Մեր յերկրի ժողովրդական մաստաները Լենինի-Ստալինի իրենց հարազատ կուսակցութեան ղեկավարութեամբ, հաղթահարելով անլուր դժվարութուններ, հսկայական զոհերի դնով, բաղձաթիվ թշնամիների դեմ մղած պայքարով նվաճել են իրենց հայրենիքը : Այստեղից ել բղխում են խորհրդային մեծագույն հայրենասիրութեան ամենաբաղձալի արտահայտութունները : Խորհրդային յերկրում ամեն մեկը, պիտներից սկսած մինչև համաշխարհային անուն ունեցող գիտնականը, պատրաստ է իր ուժերը և իր կյանքը տալու հայրենիքի բարորութեան համար : Ուրիշ վո՞ր յերկրում են հնարավոր հերոսութեան այնպիսի արտահայտութուններ, վորոնցով պարծենում են մեր յերկրի ժողովուրդները : Այդպիսի հերոսութեան ցայտուն արտահայտութուն հանդիսացավ վերջերս հյուսիսային բեռնի նվաճումը խորհրդային անվահեր բեռնախույզների և ողաչունների կողմից՝ ակադեմիկոս Ոտտո Յուլեյիչ Շմիդտի գլխավորութեամբ : Խորհրդային մարդիկ հպարտութեամբ են կրում բանիւրների ու դուրապիների սոցիալիստական պետութեան քաղաքացիների կոչումը : Բեռնային սառույցներից մինչև յենթաարեաղաբձային յերկրները, Խաղաղ ուղիկանոսից մինչև Բալտիկը, Խորհրդային յերկրի անձայրածիր տարածութուններում բաղձանում են հերոսութեան և դեպի հայրենիքը տածած անձնվեր սիրո որինակները :

Բանիւրները, կուրնտեսականները, խորհրդային բնակիչներնցիան, ծառայողները համակիւած են հպարտութեամբ և սերով՝ դեպի իրենց անպարտելի սոցիալիստական հայրենիքը : Խորհրդային հասարակարգը ամենահաստատուն և ամենամասնաւոր հասարակարգն է յերկրագնդի վրա : Խորհրդային կառավա-

բությունն ամենահաստատունն և ամենակայունն կառավարությունն է աշխարհումս: Նա անխզելիորեն կապված է միլիոնավոր ժողովրդական մասսաների հետ, վորոնց կամքը նա մարմնացնում է և իրականացնում: Ահա քե ինչու հորհուրդների դյուշը ծածանվում է մեր յերկրի վրա, ավելի և ավելի հարագատ է դառնում բոլոր յերկիրների և կոնտինենտների (մայր ցամաքների) հարյուրավոր միլիոն պրոլետարների և աշխատավորների համար:

Խորհրդային Միության խաղաղության քաղաքականությունը, վոր արտահայտում է մեր հայրենիքի բոլոր ժողովուրդների խորագույն ձգտումները, ընդունելություն և աջակցություն է գտնում խաղաղության բոլոր բարեկամները կողմից, — նաև խորհրդային սահմաններից դուրս: Դրա հետ միասին կապիտալիստական շրջապատման մեջ դեռ շարունակում են գործել մեզ թշնամի իմպերիալիստական ուժերը, վորոնք ձգտում են նոր պատերազմներ սուսնացնել, զավթելու ուրիշ հողերը և սարկացնելու ժողովուրդներին, շարունակում են գործել այն ուժերը, վորոնք սպառնում են մեր հայրենիքին:

ԶՄՈՒԱՆԱԼ ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇՐՋԱՊԱՏՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ընկեր Ստալինը 1937 թվականի մարտ ամսում Համկ(բ)Կ Կենտկոմի պլենումում արած իր գեկուցման մեջ ասել է, թե յերբեք չի կարելի մոռանալ այն մասին, վոր խորհրդային իշխանությունը հաղթանակել է աշխարհիս միայն մեկ վեցերորդ մասում, վոր աշխարհիս հինգ վեցերորդ մասը կազմում են կապիտալիստական պետությունների տերապետություն տակ գտնվող յերկիրները:

«Մեղանում ընդունված է չաղակրասել կապիտալիստական շրջապատման մասին, — ասում էր ընկեր Ստալինը, — բայց չեն ուզում խորամուխ լինել, թե այդ ի՞նչ բան է կապիտալիստական շրջապատումը: Կապիտալիստական շրջապատումը, — այդ դատարից Փրագ չէ, այդ շատ ունալ և անախորժ մի յերեւույթ է: Կապիտալիստական շրջապատումը — այդ նշանակում է, վոր կա մի յերկիր, — Խորհրդային Միությունը, վորն իր մոտ սոցիալիստական կարգեր է հաստատել, և, բացի դրանից, կան շատ յերկիրներ, — բուրժուական յերկիրներ, վորոնք շարունակում են կապիտալիստական

ձևի կյանք վարել և մորոնք չըջապատում են Խորհրդային Միությունը, սպասելով առիթի, վորպեսզի հարձակվեն նրա վրա, ջխջխսեն նրան կամ, համենայն դեպս, խարխլեն նրա հզորությունն ու թուլացնեն նրան»:

Խորհրդային Միության վրա դինված հարձակում նախապատրաստելու ավանդարդում գտնվում են այնպիսի յերկիրներ, մորտեղ իշխանությունը դավթել են Փաշխտական ուժերը: Փաշխտական Գերմանիայի և իմպերիալիստական Ճապոնիայի կատաղի պատրաստվելը «մեծ պատերազմին» քողարկվում և ամենասանձարձակ հակախորհրդային թշնամաբրդուումով: Փաշխտ աղբետրները, հանդես գալով կոմունիզմի և Խորհուրդների յերկրի դեմ պայքարողների դիմակի տակ, հույս ունեն այդ ճանապարհով իրենց ազատություն տալ սպառազինումների հետագա ուժեղացման համար և վախեցնել այն յերկիրները, մորոնք Խորհրդային Միության մեջ տեսնում են ընդհանուր խաղաղության հաստատուն հենարանը:

Փաշխտ աղբետրները տեսնում են, մոր հսկայական չափերով աճել և Խորհրդային Միության պաշտպանունակությունը: Կարմիր Բանակը, մոր պաշտպանում և Խորհրդային սահմանները, ըստ արժանույն վախելում և ժողովրդական մասսաների ջերմ սերը: Նա չըջապատված և կուսակցության, կառավարության և ամբողջ յերկրի ամենորյա հողատարությամբ: Կուսակցության ու կառավարության հողատարությամբ, ամբողջ յերկրի ջերմ աջակցությամբ, Կարմիր Բանակը սարքավորված և պաշտպանության ամենակատարելադործված տեխնիկայով: Չկա և չի կարող լինել ավելի հզոր բան, քան Խորհրդային ինքնաթիւները, տանկերն ու հրանոթները, յերը դրանք գտնվում են ժողովրդի զավակների ձեռքերում, Խորհրդային հայրենասերների ձեռքերում:

Ահա թե ինչու պատերազմի Փաշխտ հրձիղների ատելությունն առաջին հերթին ուղղված և Խորհրդային Միության պաշտպանության դեմ և այդ պաշտպանության ամանդարդի Բանվորա-դյուղացիական Կարմիր բանակի դեմ: Խորհրդային Միության թշնամիները ձգտում են խարխլել Կարմիր բանակի հզորությունը, այնտեղ տեղավորել իրենց լրտեսներին ու դիվերսանտներին, կազմալուծել մեր հայրենիքի պաշտպանության ամբողջ սխտեմը, նախապատրաստել Խորհրդային Միության սպառնական պարտությունը սպաղա պատերազմում:

«Պարզ չե՞ արդյոք, վոր քանի դեռ դոյություն ունի կապիտալիստական շրջապատումը,—ասում եր ընկեր Ստալինը Համ. Կ(բ)Կ ԿԿ-ի պլենումում,—մեղանում դոյություն են ունենալու վնասարաներ, լրտեսներ, դիվերսանտներ և մարդասպաններ, վորոնք մեր թիկունքներն են ուղարկում ոտարերկրյա պետությունների դործակալները»:

Ընկեր Ստալինը միաժամանակ մատնանշել է, վոր ոտարերկրյա պետությունները հետախուզական որդանների դործակալություն, վարձկաններ և հանդիսանում բանվոր դասակարգի յերդվյալ թշնամիների բանդան, վնասարանների, դիվերսանտների, հետախուզիչների, լրտեսների ու մարդասպանների տրոցկիստական բանդան: «... Տրոցկիստները վաղուց արդեն դարձել են մեծ ճանապարհի ավազակներ՝ ընդունակ ամեն մի գարչելիության, ընդունակ ամեն մի նողկալիության, ընդհուպ մինչև լրտեսություն և իրենց հայրենիքին ուղղակի դավաճանելը, միայն թե կարողանան վատություն անել Խորհրդային պետությանը և խորհրդային իշխանությանը»:

Տեղորիստների, դիվերսանտների, լրտեսների ու վնասարանների տրոցկիստական-դինովյեվական շայկան, ոտարերկրյա հետախուզությունների փողերով, Գերմանիայի ու Ճապոնիայի Փաշիստական վոհմակների առաջադրություններով՝ իր խաղը խաղում եր հույսը դրած Փաշիստ ազբեսորների պտերաղմը Խորհրդային Միության դեմ արաղացներու վրա, նախապատրաստելով ԽՍՀՄ ռաղմական սլարտությունն այն դեպքում, յերբ նրա վրա հարձակվեն թշնամի պետությունները: Նախապատրաստելով կապիտալիզմի վերականգնումը մեր յերկրում՝ ժողովրդի թշնամիները սլատրաստ էլին Փաշիստ ավազակներին տալու Խորհրդային յերկիրները՝ Ուկրաինան—գերմանացիներին, Պրիմորյեն—ճապոնացիներին:

Իր ժամանակին ԽՍՀՄ Գերագույն դատարանն իր անողոք դատավճիռը կայացրեց հակախորհրդային տրոցկիստական կենտրոնի բանդիտների դեմ: ԽՍՀՄ ներքին դործերի ժողովրդական կոմիսարիատն ընկ. Ն. Ի. Յեժովի ղեկավարությամբ,—վորի խոսքերը չեն տարբերվում դործից,—հայտնաբերեց դավաճանական հակահեղափոխական դինյորական Փաշիստական մի կազմակերպություն, վորի գլխավոր ղեկավարները,— լրտեսներն ու հայրենիքի դավաճանները, վորոնք անմիջականորեն կապված են յեղել Փաշիստական յերկիրների գլխավոր շտաբների հետ,—մեր-

կացվեցին և արժանի պատիժն ստացան խորհրդային արդարադատութեանը: Ֆաշիստական լրտեսները—Տուխաչևիսկին, Յակելը, Ուբորեվիչը և ուրիշները,—ԽՍՀՄ Գերագույն դատարանի դատավճռով գնդակահարվեցին: Ամբողջ բաղձամիլիոն խորհրդային ժողովուրդը վողջունեց արդարացի դատավճիռը և դրա կատարումը:

ԿԱՐՄԻ ԲԱՆԱԿՆ ԱՆՊԱՐՏԵԼԻ ՅԵ

Խորհրդային Միութեան Ֆաշիստական թշնամիները հույս են դրել ռազմական պարտութեան հասցնել սոցիալիզմի յերկիրը, թուլացնել Բանլորա-դյուղացիական Կարմիր բանակի,—խորհրդային իշխանութեան հաստատուն և հուսալի այդ պատվարի,— մարտական հզորութեանը:

ԽՍՀՄ պաշտպանութեան ժողովրդական կոմիտար, Խորհրդային Միութեան մարշալ ընկ. Կ.Յե. Վորոշիլովը 1937 թվականի հունիսի 12-ի իր հրամանում գրել է.

«Թշնամիները սխալվեցին իրենց հաշիվների մեջ: Նրանք չեն տեսնի Կարմիր բանակի պարտութեանը: Կարմիր բանակը յեղել է անհաղթելի և կմնա անհաղթելի: Համալսարհային Ֆաշիզմն այս անգամ ևս կլիմանա, վոր նրա հավատարիմ դործակալները՝ Գամառնիկներն ու Տուխաչևիսկիները, Յակիլներն ու Ուբորեվիչները և այլ դավաճանական այն մեռելոտին, վոր լակեյարար ծառայում էր կապիտալիզմին, բնաջինջ է յեղել յերկրի յերեսից, և նրանց հիշատակը կանխիժվի ու կմոռացվի...»

Կարմիր բանակը կա և միշտ կլինի իբրև նոր սոցիալիստական կյանք կառուցող, հաղթանակած ժողովրդի միան ու արյունը: Մենք մաքրում ենք մեր շարքերը Ֆաշիստական-լրտեսական զարեւիլներից և այսուհետև թույլ չենք տա, վոր կրկնվեն այդ խայտառակ փաստերը: Մեր բանակը մաքրելով նեխված զրբիլից՝ մենք դրանով իսկ ել ալիլի ուժեղ և անխոցելի յենք դարձնում այն: Բանակն ամբապնդվում է նրանով, վոր մաքրում է իրեն նեխվածքից:

Կարմիր բանակը պարտավոր է ունենալ և կունենա միմեջ և վերջն ազնիվ, բանլորները և դյուղացիների դործին նվիրված, իր իսկական հրամանատարները ու պետերի կազմը:

Կարմիր բանակն ամբողջովին, սկսած կարմիր-բանակա-
յինից մինչև բարձրագույն պետը յեղել և, կա և կլինի
միասնական, հորը, միաձուլլ մարտական կոլեկտիվ:

Մեր հրաշալի բանակի շարքերում տեղ չկա և չի կարող
լինել մասնիչների, յերդմանն ու հայրենիքին դավաճանող-
ների համար»:

Որհնդային Միության թշնամիները, Փաշխտական ամեն
տեսակ զինվորական դրողները հաճախ Կարմիր բանակը համե-
մատում են ցարական հին բանակի հետ, մեր հրամանատարական
կազմը—հին ցարական սպայության հետ: Չկա և չի կարող լինել
համեմատություն Կարմիր բանակի և ցարական բանակի միջև:
Յարական բանակը յեղել և կազարմայական, խտտալարժման յեն-
թակա (МУШТРОВКА), մի հետամնաց, դանդաղաչարժ, անճոռնի
և անշնորհք մի բանակ: Նրա հրամանատարական կազմն աչքի յեր
ընկնում իր վերին աստիճանի նեղ մտահորիցոնով: Կաստայա-
կանությունը, աստիճանամեծարումը, ստորաքարչությունը թա-
ղալորում եյին սպայական միջավայրում: Ռազմական հաղվա-
դյուտ տաղանդները կորչում եյին անընդունակ, սահմանափակ,
բխամխտ, բայց և դրա զիմաց գոռոզամխտ մարդկանց զանգվա-
ծում: Ազնվական արխատոկրատիան բանակի ղեկավարությունը
համարում եր իր առանձնաշնորհումը: Յարական հրամանատա-
րական կազմի այդ հատկություններն առանձնապես յերևան յե-
կան վերջին համաշխարհային պատերազմի ժամանակ, վորը դեր-
սեւորեց ցարական բանակի ղեկավարության կատարյալ սնան-
կությունը:

1915 թվականի ոգոստոսին չինովնիկ Կուզաչեվը ցարական
գորահրամանատարության գլխավոր կայանից արտաքին գործե-
րի մինիստր Սազոնովին գրել և.

«Ամենից վատը մեր ղեկավար գեներալներն են... Մին-
չև այժմ, չնայած նրան, վոր չափազանց հեշտությամբ են
նրանց փոխում և կարգում, մի ամբողջ տարվա ընթացքում
պատերազմն առաջ չբաշեց և վոչ մի Սուվորով: Յեվ վո-
րովհետև գեներալների մեծամասնությունը վերցնում են
գլխավոր շտաբի սպաներից, ուստի հարկ ե լինում անել այն
յեզրակացությունը, վոր նրանց ծնող ակադեմիան իր կոչ-
ման բարձրության վրա չէ: Այս յեզրակացությունը հաս-
տատվում և գլխավոր շտաբի միջանի սպաներին վերաբերող

գիտողութեամբ, — վորոնց ունեցած չարազանց մեծամտութեանը և վորոնց չարաբարացիող ինքնախտահութեանը քողարկում են հազվագյուտ մտավոր վողորմելիութեանը և լիակատար գիմարկութեանը: («Կարմիր արևիկ», հատոր XXVII, 1928 թ., ուստերեն):

Նախկին ցարական գինիորական մինիստր գեներալ Սուխոմլինովն իր հուշերում գրում է.

«Հենց վորպես դասականդող և ուղմական գրող, յես պետք է ամէլի մոտիկից ծանոթանայի դավառական կայսրորի կյանքին, նրա առանձնահատուկ որենքներին...»:

Սուխոմլինովը նշում է, թէ իրեն միանգամից գարմացրել է մի հանդամանք, — «վարչութեանների բարձրագույն պատասխանատւութեան տեր անձեր և խոշոր պաշտոնները դրավողները բավականաչափ իրազեկ չեն յեղել բանակի գործնական կյանքին: Նրանք չեն իմացել զորամասերի վողին, ուստի և չէին հասկանում ու գնահատում այդ վողու արտահայտութեաններն այս կամ այն ձևով, իսկ դա ևս ունեցել է իր հետեանքները. չարամիա բամբասանքը և անխտահութեանը ժանտախտի պես վարակում էին միմյուրտը, և վնասակար տարրերը հնարավորութեան եյին գտնում խոռնկելու առանձին զորամասերի, սպայարկույտի և առանձին սպաների բախտին» (Մոսկվա, Ռուսպետհրատ, 1926 թ., էջ 64):

Այս բնութագրումները կարող են լրացվել համաշխարհային պատերազմի և սպիտակ բանակների պատմութեան բաղմայթի ողորմական սպայութեան բոլոր վերահիշյալ հատկութեանները: Այդպիսի հրամանատարական կազմերի ղեկավարութեամբ բանակը, չնայած իր մարտիկների քաջութեան, ընդմիշտ դատասպարտւած է պարտութեան, մանավանդ, յեթէ այդ բանակին հարկ լինի հանդիպելու Բանվորա-դյուրացիական Կարմիր բանակի հետ, վորին ղեկավարում են քաղաքացիական պատերազմի շաժան դրայրոցն անցած, մինչև արյան վերջին կաթիլը բոլշևիզմի գործիչները: Այսպիսի կոմիւնիստներ տեր հրամանատարական կազմակերպութեան մշտական ուղղութեամբ, կառավարութեան հոգատարութեամբ, ժողովրդի ջերմ սիրով: Ժողովրդական մասսաները գիտեն, վոր նրանց հարազատ Կարմիր բանակը հանդիսանում է

մեծադուռն բուշահիւսան մի դարբնոց, վորը կոխված, դժվարութեաններէ չվախեցող, անլեհեր մարտիկներ եւ աճեցնում:

Խորհրդային Միութեան թշնամիները սխալվեցին իրենց հաշիւներէ մեջ: Ձախճախված են Կարմիր բանակի ռազմական հորութեանը խարխելու եւ Խորհրդային Միութեան պաշտպանունակութեանը թուլացնելու նրանց հուսերը: Փաշխտական լըրտեսները,—Տուխաչեւիսին, Ուրոբեւիչը եւ ուրիշները բռնվեցին հանցանքը գործելիս: Բանվոր դասակարգի ղեկաւարտուրան հայտնարերեց նրանց պլանները եւ նրանց Փաշխտ տերերի պլանները: Խորհրդային հետախուզութեան անաճ զգաստութեանը, Լենինի-Ստալինի մեծ կուսակցութեան ստեղծած՝ բանվոր դասակարգի ղիկաւարտութեան որգանների զգաստութեանը մինչև վերջ հայտարերեց այն ստոր միջոցները, մեքողներն ու գործիւնները, վորոնցով փաշխտական լրտեսների, իրենց հայրենիքի դավանանների ու մատնիչների բանդան ուզում եր նախապատրաստել Կարմիր բանակի ջախջախումը, Խորհրդային Միութեան ռազմական պարտութեանը եւ կալվածատերերի ու կապիտալիստների իշխանութեան վերականգնումը:

Ժողովրդի թշնամիները քողարկվելով կուսակցութեան անդամների եւ Բանվորա-գյուղացիական Կարմիր բանակի պետերի բարձր կոչումով, ղիտեյին, վոր չեն կարող աջակցութեան զբանել բանվորների ու գյուղացիների, Բանվորա-գյուղացիական Կարմիր բանակի մարտիկների, բանվորների ու գյուղացիների գործին նվիրված ազնիվ հրամ-պետկաղմի կողմից: Նրանք խարելով եյին աշխատում, թաղնում եյին ժողովրդից եւ կարմիր-բանակայիններից, վախենալով բանալ իրենց իսկական դեմքը: Խորհրդային Միութեան թշնամիները սխալվեցին իրենց հաշիւներէ մեջ: Թունալոր, ղեպի բանվորներն ու գյուղացիները կատաղութեամբ եւ ատելութեամբ լեցուն Փաշխտական այդ գաճաճները չեն կարող թուլացնել Կարմիր բանակի անխորտակելի պաշտպանունակութեանը, Կարմիր բանակի, վորին ղեկաւարում են փորձված գորավարները, Լենինի-Ստալինի կուսակցութեան աճեցրած կազմերի,—մեր մեծ հայրենիքի պաշտպանութեան կազմերի,—ծաղիկը:

Ստալինի անվան Կարմրադրոշ՝ Լենինի շքանշանը կրող հատուկ հեծելազորային ղիվիզիայի մարտիկները՝ հրամանատարները եւ քաղաշխատողներն ընկեր Ստալինին ուղղված իրենց նամակում գրում են:

«Ֆաշիստական ստոր վարձկաններն ուղում ելին մեր յերկիրը վերադարձնել և դնել կալվածատերերի ու դործարանատերերի իշխանության տակ: Նրանք պատրաստում ելին մեր կուսակցութեան ու կառավարութեան առաջնորդներին սպանություններ, պատրաստում ելին կարմիր բանակի պարտությունը ասպաղա պատերազմում: Բայց Փաշիստական դարչելիներին յերբեք չի հաջողվի տիրություն անել Խորհրդային յերկրում: Ինչ դիմակի տակ ել վոր նրանք թաղներին, ինչքան ել վոր յերկրեկանություն անեն Փաշիզմի լակեյները, խորհրդային մեծ ժողովուրդը, նրա սիրատուն դավակ կարմիր բանակը մինչև վերջ կլոջնչացնի այդ նեխված դարչելիությունը: ԽՍՀՄ վոչ մի մարտիկ, վոչ մի աղնիվ քաղաքացի յերբեք չի դնացել և չի գնա դավաճաններին հետևից: Բանվորա-դյուղացիական կարմիր բանակի մարտիկները չեն դավաճանի յերդմանը: Հավիտյան նողմիկներու և մոռացվելու յեն այդ լրտեսներին անունները, վորոնք յերդում են տվել հայրենիքին և միևնույն ժամանակ վորձել են վաճառել նրան»: («Правда», 14 հունիսի 1937 թ.):

Մոսկովայի Պրոլետարական հրացանածիլ կարմրադրոջ դիվիզիայի մարտիկները, հրամանատարներն ու քաղաշխատողներն քննի. վորոշիլովին ուղղված իրենց նամակում գրում են.

«Բանվորա-դյուղացիական կարմիր բանակն ամենաուժեղ բանակն և աշխարհում, նա բանվորների և դյուղացիների միտ ու արյունն և: Յեվ պատահական չե, վոր այդ բոլոր հրամանատարներից խիստ դաղտնի, պատահական չե, վոր նրանք թաղցրել են իրենց լրտեսական նենդ դործունեյության հետքերը: Նրանք չեյին կարող վոչ մի աջակցություն դտնել մասաներին մեջ: Յուրաքանչյուր մարտիկ և հրամանատար անձնուրացորեն նվիրված և իր սիրած հայրենիքին, պատրաստ և ամեն բոլի կոյիլու խորհրդային մեծ ու հզոր ժողովրդի համար և անպայման վոչնչացնելու թշնամուն»: («Правда», 15 հունիսի, 1937 թ.):

Խորհրդային Միությունն իրավամբ կարող և պարծենալ հրամ-պետկազմի հիանալի կադրերով, կուսակցական և անկուսակ-

ցական տոհմն բուլղարներով, վորոնց դաստիարակել և կարմիր բանակը, վորոնք աճել են կարմիր բանակում և սպարապետ են ԽՍՀՄ պաշտպանութան ժողովրդական կոմիտար, Խորհրդային Միութեան մարշալ ընկ. Կ. Յե. Վորոշիլովի ղեկավարութեամբ մինչև արյան վերջին կաթիլը պաշտպանելու Լենինի-Ստալինի դորձը:

Պատերազմի հրձիղները, Փաշխա ազրեստրները մեծ հույսեր ելին գրել ժողովրդի թշնամիների — հակախորհրդային տրոցկիստական կենտրոնի, Տուխաչևսկու և այլոց ուղմա-Փաշխատական լրտեսական խմբակի բանդիտների դիվերսիոն և տեռորիստական գործունեությունը վրա: Փաշխատական ազրեստրների նվաճողական պլանները կազմվել էին տրոցկիստական լրտեսների քայքայիչ աշխատանքի արդյունքների վրա հույս դնելով: Զարմանալի չէ, վոր յերբ ԽՍՀՄ ներքին Գործերի ժողովրդական կոմիտարիատը հայտաբերեց լրտեսական բանդան, դուխները կորցրած Փաշխատական հետախույզները և նրանց տերերը վայրենի վրոնոց բարձրացրին: Գերմանական Փաշխատական թերթերի—«Տեռուկիչեր Բեռլախտերի» և «Անգրիֆի» եջերում, ճապոնական մամուլի եջերում բարձրացավ մի կատաղի կամպանիա՝ բողոքոց-ճղալոց «ԽՍՀՄ թուլութեան» մասին, «Մոսկվայում տեղի ունեցող ապստամբությունների» մասին, «կարմիր բանակի շարքերի քայքայման մասին» մասին և այլն:

Խորհրդային միութեան թշնամիները սխալվեցին իրենց հաշիվների մեջ: «Правда»-ն 1937 թվականի հունիսի 14-ի առաջնորդողում իրաւամբ գրում է.

«Յերևում է, վոր նրանք մոռանում են, թե Մոսկվան Տոկիո չէ, վորտեղ զինվորականութեան ամեն մի խումբ որը ցերեկով սրի յե քաշում միևիստրներին: Բանակում այնպիսի կարգապահություն, ամբողջ բնակչության կողմից կառավարությունը ցույց տրվող այնպիսի աջակցություն, վորպիսիները մենք ունենք ԽՍՀՄ-ում, — չդիտես և չի կարող դիտենալ վոր մի յերկիր աշխարհում:

Ռեակցիոն մամուլի վայնասուճները չեն կարող ծածկել այն սկներե փաստը, վոր մերկացվել ու լիժել են ԽՍՀՄ ներխուժելու Փաշխատական պլանները: Յուրաքանչյուր առողջամիտ մարդ հասկանում է, վոր ԽՍՀՄ-ում Փաշխատական լրտեսների ջախջախումն ու արմատահան անելը, բոլոր վորջերից նրանց դուրս բշնն է՛լ ավելի յե բարձրացնում

889

A II 10049

մեր հայրենիքի ուժը, Կարմիր բանակի հզորությունը: Յեթե վարեւ մեկը քուլացել է ռազմա-ֆաշիստական բանդայի ջախջախումից, ապա, իհարկե, դա վոչ քե ԽՍՀՄ է, այլ գնդակահարված լրտեսների ֆաշիստ տերերը: Նրանց գլխավոր շտաբի խաղաքղբերը հայտարարված են, նրանց կողմը խփված է, պարզվել են նրանց ստրատեգիական դիտավորութայնները, հայտնի յեն դարձել նրանց ագրեսիայի ուղղութայնը և պատերազմի պլանները:

Պատճառ ունի կատաղելու զերմանական մամուլը, վոր հակախորհրդային կատաղի կամպանիա յե բացել: Ֆաշիստ ագրեսորների աճող թուլութայն զեմ կանդնած է մեր աճող ուժը»:

Խորհրդային Միութայն ամբողջ հզորութայմը կճղմվեն լըրտեսական, դիվերսիոն, վնասարարական ու տեւորիստական բանդաների Ֆաշիստ տերերը, յեթե նրանք համարձակվեն հարձակվել մեր հայրենիքի վրա: Կարմիր բանակը չի պատրաստվում առաջինը հարձակվելու վորեւ մեկի վրա: Բայց յեթե թշնամին վտանճգություն անի խորհրդային սահմանների դեմ, նա ստիպված կլինի իր վրա զգալ խորհրդային հայրենասիրութայն ամբողջ ուժը, Կարմիր բանակի ամբողջ հզորությունը, Կարմիր բանակի, վորի հետեւում կանդնած է ամբողջ 170 միլիոնանոց խորհրդային ժողովուրդը: Ֆաշիստ թշնամիները կլինչնացվեն ու կջնջվեն յերկրի յերեսից:

ԼԻՆԵԼ ԱԶԱԼՈՒԻՉ, ՍՐԲՈՒԹՅԱՄԲ ՊԱՇԵԼ ՊԵՏԱԿԱՆ ՅԵՎ ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

Մոսկովայի «Серп и Молот» («Մուրճ և Մանդաղ») դործարանի բանվոր-ստախանովականներն ընկեր Ստալինին ուզղած իրենց նամակում մատնանշում են, վոր Ֆաշիստական լրտեսները դատաւարությունը շատ բան սովորեցրեց բանվորներին:

«Մենք նորից ու նորից, ինչպես յերբեք, զղացինք և հասկացանք, թե մեզ վրա վորքան թանգ են նստում անհոգությունն ու կապիտալիստական շրջապատման մասին մոռանալը, վորոնց մասին Դուք, ընկեր Ստալին, միշտ և անզաղար հիշեցնում եք մեզ»: («Правда», 17 հունիսի 1937 թ.):

Խորհրդային Միութայն ժողովրդական մասսաները մի յեղբակացություն են անում մեր յերկրում Ֆաշիստական ագրեսոր-

Ներքի լրտեսական գործակալությունների մերկացման ու լիկվի-
դացիայի փաստերից, — հարյուրապատիկ բարձրացնել դասա-
կարգային զգաստությունը և ուշադրությունը դեպի մեր հայ-
րենիքի պաշտպանությունը ԽՍՀՄ-ի նկնդ դադտնի թճնամի-
ներից: Բանվորի սրատես աչքը պետք է շարունակ մտիկ տա իր
չուրջը, թույլ չտա, վոր թճնամին կամ նրա գործակալը մի քայլ
անդամ մտտենա խորհրդային գործարաններին, մեր սահմաննե-
րին, կարմիր բանակին, Հոկտեմբերյան Սոցիալիստական Մեծ
հեղափոխության նվաճումներին: Յերբեք չի կարելի մոռանալ,
վոր «լրտեսությունն իր շոշափուկները մեկնում է դեպի պետա-
կան հիմնարկությունները, պաշտպանողական նշանակություն
ունեցող խոշոր ձեռնարկությունները, դեպի տրանսպորտը, նպա-
տակ ունենալով թափանցել պետական դադտնիքի մեջ, իմանալ
պաշտպանողական դադտնիքները, հայտնաբերել տեխնիկական
կատարելագործությունները, կարեւորագույն պաշտոններում աե-
դալիքներ իր մարդկանց և կադմակերպել վնասարարություն, գի-
վերսիա ու մատնություն: Լրտեսությունը՝ դա քողարկված աե-
ընդհատ պատերազմ է, վոր մղում է լրտեսների բանակը և վորը
մի բույե անդամ չի դադարում»: (Ս. Ուրանով—«Ոտարերկրյա
հետախուզությունների հավաքագրական աշխատանքի մի քանի
նկնդ գործեւրածների մասին»):

Յուրաքանչյուր խորհրդային քաղաքացի իր աչքի լույսի պես
պետք է պահպանի պետական սաղմական դադտնիքը: Անհողու-
թյունը, զգաստության բացակայությունը և շողակրատությու-
նը կարող են ամենամանր վնաս հասցնել մեր հայրենիքին: Ան-
հրաժեշտ է մի անգամ ընդմիշտ վերացնել յուրաքանչյուր խոր-
հրդային աշխատողի (առավիլ ևս զինվարական գաղտնիքի հետ
շփվողի) քեքեւամիտ վերաբերմունքը դեպի պաշտոնատարական
գաղտնիքները: Յուրաքանչյուր խորհրդային քաղաքացի պետք է
մեկտ հիշի, վոր հաճախ տտարերկրյա լրտեսության աշխատանքը
հեշտանում է նրանով, վոր աուրյա կյանքում չեն կատարվում
հեղտնի փաստաթղթերը և աուրկաները պահպանելու ամենա-
տարրական պահանջները. անհողություն է ցուցարբրվում մեր
հիմնարկները, գործարանները, կայարանները, պահեստները
պահպանելու գործում, միքանի իսկապես վոր անխելք մարդիկ
ցանկություն են ունենում իրենց բարեկամների ու ծանոթների
մոտ պարծենալ իրենց «իրադեկությամը», կողմնակիցների ներկա-
յությամբ տեղի յեն ունենում դադտնի խոսակցություններ, հե-
ռախոսով լինում են խոսակցություններ դադտնի թեմաների շուր-

ջը, բացակայում է դաստիարակչական աշխատանքը վոչ միայն աշխատող քաղաքացիների, այլև նրանց ընտանիքների անդամների մեջ:

ԽՍՀՄ-ում ուղղմական գաղտնիքի պահպանումը պետք է հասցնել այնպիսի բարձրության, ինչպիսին այն չի դանդում վոչ մի յերկրում: Վոչ մի պարապ հետաքրքրություն, վոչ մի ավելորդ բառ այն հարցի շուրջը, վոչ պետական ուղղմական գաղտնիք է հանդիսանում, — ահա թե ինչ պետք է միշտ հիշի յուրաքանչյուր խորհրդային քաղաքացի: Լինել միշտ ազնիվ իր հայրենիքի և խորհրդային իշխանության նկատմամբ, լինել զգաստ խորհրդային Միության գաղտնի քշնամիների բոլոր նենգ գործելաների հանդեպ, — ահա յուրաքանչյուր խորհրդային քաղաքացու սրբազան պարտքը:

Փաշխտ աղբերներն որակարգում դրել են աշխարհի վերարժանման հարցը: Նրանք ձգտում են ի հաշիվ խորհրդային Միության լուծել կապիտալիստների միջև յեղած հակասությունները:

Խորհրդային անձայրածիր յերկրի մի ծայրից մինչև մյուսը թնդում է դեպի արյունոտ չարագործները, Փաշխտական լրտեսները և հայրենիքի դավաճանները ժողովրդի ցուցարեքած զայրութի, ատելության և արհամարհանքի անարկու ձայնը: Հունիսի 15-ին «ПРАВДА»-յում տպվեց Լենինյան յերկաթուղու Մոսկվա—Սորտրովոչնայա կայարանի դեպոյի բանվորների բանաձևը: Բանաձևում սոված էր. «Ի պատասխան թշնամիների և հայրենիքի դավաճանների փորձերի—սասանել ԽՍՀՄ հղորությունն ու պաշտպանունակությունը, դիմում ենք խորհրդային կառավարությանը և խնդրում բաց թողնել նոր փոխառություն, — «ԽՍՀՄ պաշտպանության փոխառությունը»*):

Միտիններում ու ժողովներում հողուտ նոր փոխառություն բաց թողնելու քվեարկել են մոտ 30 հազար յերկաթուղայիններ: Այս առաջարկը ջերմ արձագանգ գտավ ամբողջ յերկրում: Բանվորները, կոլտնտեսականները, ինժեներները, պրոֆեսորները, Բանվորա-գյուղացիական Կարմիր բանակի հրամանատարներն ու մարտիկները վողեորությամբ պաշտպանում են յերկաթուղայինների առաջարկը:

*) Ինչպես հայանի յե՝ կառավարությունն արդեն կատարել է խորհրդային ժողովրդի այդ ցանկությունը և արդեն բաց է թողել «ԽՍՀՄ պաշտպանության փոխառություն»: Ծանոթ. հայ. հրատ. խմբ.:

«ԽՍՀՄ պաշտպանութեան փոխառութիւն»—ահա բազմամիլիոն խորհրդային ժողովրդի պատասխանը տրոցկիտական—բուխարինյան Փաշխտական լրտեսների և հայրենիքի դաժաճաններին ստոր չարագործութիւններին, պատերազմի Փաշխտ հրճիղներին բոլոր պրովոկացիոն ղեկավարութիւններին:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՖԱՇԻՍՏ ՇՐՁԻԳՆԵՐԸ ԳՈՐԾԻ ՎՐԱ ՅԵՆ

Ամբողջ աշխարհի ժողովրդական մասսաներն անհանդսութեամբ և հուսով հետևում են իսպանական ժողովրդի հերոսական պայքարին, վոր նա մղում է ազատութեան և ազգային անկախութեան համար: Նրանք շատ լավ են հասկանում, վոր «Փաշխտ սեակցիոներներին ճնշումից Իսպանիայի ազատագրումն իսպանացիների մասնավոր դործը չէ, այլ ամբողջ առաջավոր և առաջադեմ մարդկութեան դործն է»: (Ստալին):

Ամբողջ աշխարհի ժողովրդական մասսաները յերեք չլիտի մոռանան, վոր առանց անկախութեան պատերազմ հայտարարելու ճապոնական ռազմամոնիների բանակները ներխուժեցին Մանչուրիա և Հյուսիսային Չինաստան, սկսեց իտալական Փաշիզմի ավազակային պատերազմը հարեչական ժողովրդի դեմ և առանց անկախութեան պատերազմ հայտարարելու դերմանական և իտալական Փաշիզմը հարձակից իսպանական ժողովրդի վրա: Փաշխտ ագրեսորներն որակարգում դրել են աշխարհի վերաբաժանման հարցը: Նրանց քայքայիչ աշխատանքը վոչ—Փաշխտական յերկիրներում, վորոնք կողմնակից են խաղաղութիւն պահպանելուն, ե՛լ ավելի յե սրում հակասութիւններն իմպերիալիստական բանակում: Փաշխտ ագրեսորները հույս ունեն հանկարծակի հարձակումով հոյ պատրաստել «մեծ պատերազմի» համար, հարված հասցնել կոլեկտիվ անվտանգութեանը և քույր յերկիրների անվտանգութեան զգացմունքին: Այդ նպատակով նրանք մինչև անգամ կանգ չեն առնում այն բանի առաջ, վոր խզեն հենց իրենց ստորագրած պայմանագրերն ու համաձայնութիւնները, խախտեն իրենց միջազգային պարտավորութիւնները (Արդերի Լիգայից դուրս դալը) և իրենց ռազմական տեսիլական ու մտորացրած ղեկիղիաները նետեն ոտար տերիտորիաները: Փաշխտ ավազակներն իրենց զաղբելի հանցագործութիւնները կատարում են բուրժուական սեակցիոն շրջանների աջակցութեամբ և մյուս կապիտալիստական յերկիրներին բուրժուական դեմոկրատիայի թուլտալութեամբ:

Ընկ. Դեմիտրովն իր՝ «Միջազգային պրոլետարիատի միասնությունը ներկա մոմենտի բարձրագույն հրամայական պահանջն է» հոդվածում (տե՛ս «Կոմունիստիչեսկի Ինտերնացիոնալ» ժուռնալի № 5, 1937 թ. մայիս) իրավամբ մատնանշում է, Վոր

«Ձեռյաժժ պատերազմի այդ հրճիղները շահերի դոյությունն ունեցող տարրերությանը, նրանք միավորյալ ջանքերով խարխլիչ աշխատանք են կատարում վոչ-Փաշխտական յերկիրներում, — վորոնք կողմնակից են խաղաղությունը պաշտպանելուն, — ամեն կերպ ոժանդակում են այդ յերկիրների ուսակցիոն կուսակցություններին և խմբերին, կազմակերպում են հեղաշրջումներ իրենց համար և իրենց նպատակների համար անհարմար կառավարությունների և ուժխմբերի դեմ, ամենուրեք հակահեղափոխական անարխիստ յեն սերմանում: Նրանց հանցալոր ձեռքը կարելի յե տեսնել Ֆրանսիայում Դե-լյա Ռոկի և Դորլոյի, Բելլիսայում Դեղբելի, Չիտոսլովակիայում Գեյնլեյնի դավաճանական դործունեյության մեջ, Սկանդինավյան և Բալկանյան յերկիրներում, Հունգարիայում, Լեհաստանում և Մերձ-Բալտյան պետություններում Փաշխտաների մեքենայությունների մեջ, Չինաստանի ճաղոնասիրական տարրերի քաղաքականության և Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում Հերստի*) շրջանների դործողությունների մեջ:

Կենսականորեն շահադրդոված լինելով Փաշխտական ազդեցիկայի հանդեպ՝ ժողովուրդների պաշտպանունակության թուլացումով, բանվորական շարժման կազմալուծումով և կազմավորող ժողովրդական ճակատի վիժումով՝ Փաշխտազդեհներն այդ նպատակով ամենուրեք ուղտադործում են արոցկիսաներին իբրև իրենց դորձակալությունը: Նրանք իրենց հովանավորության տակ են վերցնում Մ Ինտերնացիոնալը, — ունեղատների, բանվոր դասակարգի մատնիչների և վոստիկանական պահնորդական բաժինների դորձակալների այդ խառնիճաղանձ խմբակցությունը: Փաշխտաների կատաղությունն առանձնապես ուղղված է Սորհրդային Միության, — սոցիալիզմի մեծ յերկրի դեմ, խաղաղության, ամբողջ մարդկության ազատության ու առաջադիմության այդ հզոր պատվարի դեմ, Փաշխտական ազդեցիկայի ճանապարհին կանդնած այդ մեծագույն խոչընդոտի դեմ»:

*) Հերստը ԱՄՆ-ի սեպտեմբերի մամուլի ղեկավարն է:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՖԱՇԻՉՄԸ ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ԱՍԵՆԱՎՈՒԵՐԻՄ ԹՇՆԱՍԻՆ Ե

Ճապոնիայի հարձակումը Չինաստանի վրա և իտալական Փաշլիզի կողմից Հարեջատանի բռնադրությունը թևավորեցին պատերազմի գերմանական հրձիգներին: Սրանք տեսան, վոր Ազգերի Լիգան անդոր և իրենց խանդարելու, վոր կապիտալիստական մյուս յերկիրները միջև յեղած հակասությունները վոչ թե հարթվում, այլ դնալով ավելի յեն սրվում: Նրանք համոզվեցին, վոր Ճապոնական և իտալական ազրեսիայի շուրջը տեղի յե ունենում գերմանապիտական ապարդյուն աղմուկ, վորը վոչ վոքի չի սպառնում և իրականում չի խանդարում, այլ անակցում և Ճապոնական ուղմամուլությանը և իտալական Փաշլիզիին: Փաշիստական դերմանիան այդ ժամանակ վորոչում և, վոր հասել և ժամանակը Վերսալի դաշնադիրը պատռելու և բացահայտ կերպով իր ուղմական հզորության ուժեղացումը սկսելու համար: Այդ նույն ժամանակ բոլոր վոչ-Փաշիստական յերկիրներում սկսեց յեռանդով աշխատել Փաշիստական Գիտապոլի*) դորձակալությունը, ամեն կերպ խարխելով այդ յերկիրները պաշտպանական հզորությունը և բազաներ ստեղծելով լրտեսության, գերմանական և սևուրիստական ակտերի համար:

«Գերմանական Փաշլիզիը հանդես և գալիս իրրև միջադդային հակահեղափոխության հարվածային բունցք, իրրև իմպերիալիստական պատերազմի գլխավոր հրձիգ, իրրև Խորհրդային Միության—ամբողջ աշխարհի աշխատավորների մեծ հայրենիքի—դեմ խաչակրաց արշավանքի նախաձեռնող»: (Գիւմիւրով):

Փաշիստական Գերմանիան դարձել և ուղմական ճամբար: Գերմանական ամբողջ տնտեսությունը յենթարկված և մի նպատակի—«մեծ պատերազմին» տենդորեն պատրաստվելուն: «Յուզի վոխարեն թնդանութներ»—այդպես և ժամանակակից Գերմանիայի լողունը: Փաշիստական գերմանապիտությունը սկսեց բացահայտորեն արհամարհանք ցուցադրել դեպի միջազգային դաշնագրերը, գերմանապիտական ճանապարհով նախապատրաստելով պատերազմի սկիզբն առանց այն ձևականորեն հայտարարելու:

*) Գիտապոլի—Գերմանիայի պետական դպրոնի վոստիկանությունը, դերմանական Փաշիստական պահնորդական բաժինը:

Ֆաշիստական Գերմանիան իր բոլոր ավազակային հաշիվները հիմնում է առանց ձևականորեն պատերազմ հայտարարելու պատերազմ սկսելու վրա, չնայած թյունը խախտելու հնարավորություն, պաշտարի քրիտիկան միջոցների հանցավոր ողտալորման, քաղաքների խաղաղ բնակչությունը վռնչացնելու վրա: Իդուր չէ, վոր Հիտլերը Ֆաշիստական կուսակցության նյութերները չանստուգանալի ժամանակ, 1935 թվականի սեպտեմբերին, կազմակերպված բանկետում՝ իր ճառում ասել է.

«Յեթե յես յերբեկեց ուղենամ հարձակվել թշնամու վրա, յես դա այլ կերպ կանեմ, քան Մուսոուլինին: Յես ամսվա ընթացքում բանակցություններ չեմ վարելու և պատրաստություններ տեսնելու, այլ, ինչպես յես միշտ վարվել եմ իմ կյանքում, հանկարծակի կսլանամ իմ թշնամու վրա, ինչպես դիչերային խախտում փայլատակած կայծակ»:

1935 թվականի մարտի 16-ի որենքով Հիտլերը վերացրեց Վերսայլի դաշնագրի^{*}) ոստիկան սահմանափակումները: Դրանից անմիջականորեն հետո Ֆաշիստական Գերմանիան (1936 թվականի մարտի 7-ին) իր զորքերը մտցնում է Հռենոսի համեմատաբար ապառազմականացված (դեմիլիտարիզացիայի յենթարկված) գոտին և դրանով Յեվրոպայում զբաղիորեն ուժեղացնում է իր սարատեղիական դրությունը:

1935 թվականի սեպտեմբերին, Ֆաշիստական կուսակցության արդեն հիշատակված նյութերերդյան համադումարի ժամանակ, կազմակերպվեց հսկայական ոստիկան զորահանդես՝ մասնակցությամբ բազմաթիվ տանկային զորամասերի և ոստիկան զորեղ ավիացիայի: 1935 թվականի նոյեմբերին տեղի յե ունենում 1914 թվականի ծնվածների առաջին զորակոչը: 1935 թվականի հուլիսի 1-ին վերականգնվում է գերմանական դիտավորչտարը: Ֆաշիստական Գերմանիան բացահայտորեն հայտարարում է, վոր նա մտադիր է ծավալելու բանակը և ունենալու 12 կորպուս կամ 36 դիվիզիա:

1937 թվականի սկզբին այդ ծրագրին արդեն գերազանցված

^{*}) Վերսայլի դաշնագրի համաձայն, վոր կնքել էին հաղթող պետությունները—Ֆրանսիան, Անգլիան և այլն, հաղթված Գերմանիայի հետ, վերջինս իրավունք ուներ պահելու միայն սահմանափակ քանակությամբ զորք, ունենալու սպասարկման միայն առանձին տեսակներ և այլն: Բացի դրանից, Ֆրանսիային սահմանակից Հռենոսյան մարզում Գերմանիան չէր կարող ունենալ իր զորքերը: Մանր. իմբ.:

էր: Գերմանական բանակի շարքերում արդեն կար մոտ 1· 300 հազար հոգի, վորոնց թիվում 240 հազար հոգի ռազմական ուսուցումն աշխատանքային ճամբարներում անցնող, 30 հազարը— քաղաքական վոտովկանության շարքերում և 80 հազարը— սահետի զինվորներ, վորոնք ռազմական ուսուցումն անցնում են առանձին զորամասերում: Գերմանական բանակն իր քանակով հասել և կապիտալիստական յերեք խոշոր պետութւոնների, — Անգլիայի, Ֆրանսիայի և Իտալիայի— բանակներին:

Սպառազինումների այդ ծրագրի իրագործումը և բանակի հետագա ծախսումը հսկայական ծախքեր են պահանջում: Անգլիական բանկային շրջանների որդան «Բենկերի» տվյալների համաձայն (1937 թվականի փետրվար)՝ Ֆաշիստական Գերմանիան 4 տարում սպառազինումների վրա ծախսել է 31,1 միլիարդ մարկ, ունենալով բյուջեյական ընդհանուր ծախքեր 57,4 միլիարդ մարկ: Սպառազինվելու արագընթացության մեջ առաջնության դափնին սպասկանում և դերմանական Ֆաշիզմին, և տարեցտարի աճում են նրա սպառազինման ծախքերը:

ԱՆՁ «ԲԵՆԿԵՐԻ» ԲԵՐԱՄ ՅՈՒՑԱՆՇԱԿԱՆ ՏՂՅԱԼՆԵՐԸ—

Թվականներ	Ընդհանուր ծախքեր միլիարդ մարկով *)	Սպառազինման ծախքեր
1933/34	9.700	3.000
1934/35	12.200	5.500
1935/36	16.700	10.400
1936/37 (նախնական տվյալներ)	18.800	12.600
Ընդամենը + ...	57.400	31.100

Ֆաշիստական Գերմանիան այդ միջոցները հալաբուսում և յերկքի ժողովրդական մասսաների հրեշտիւր շահագործման հաշիւն, կիսաքաղց վիճակում դանվող բանվորների և գյուղացիների կենսական մակարդակը հսկայական չափով իջեցնելու հաշիւն: «Մեծ սպառնալից» նախապատրաստության նպատակներին են ծառայում՝ ամենասանձաբձակ սպիտակ տեռորը, դերմանական ժողոտում՝ վրդի լավագույն զավակների մահապատիժները, խոշտանդումներն ու համակենտրոնացման ճամբարները:

Պետական ամբողջ ապարատը և Ֆաշիստական կուսակցութւոնն ամբողջովին բռնել են այնպիսի ուղղութւոն, վորպետի ամենակարճ ժամանակամիջոցում ապահովին Ֆաշիստական Գերմանիայի ռազմական դերակշուութւոնը նրա առագա հակառակորդների նկատմամբ:

*) 1 մարկը հալոտար է 37 կոպեկի:

Ֆաշիստական Գերմանիան ձգտում է իր ղեկավարութեամբ հալածել պետութեանը և Ֆաշիստական բռնակալութեան առաջին պարտնայոր, գերմանական Ֆաշիստները գտան ճապոնական ուղղամտութեանը: Դրանում դարձանալի վիճինչ չկա: Ճապոնական ուղղամտութեանը, զավթելով չինական հողերը, նույնպես իր ազդեցիկ թողարկում է կոմունիզմի դեմ պայքարելու աղաղակներով, յերազում է ճապոնական մեծ կայսրութեան ստեղծել՝ Պրիմորյեյից մինչև Ուրալ: Ճապոն-գերմանական ուղղամտական դաշինքը պետք է ապահովեր թե՛ Արևմուտքում և թե՛ Արևելքում ՍՍՀՄ դեմ միաժամանակ պատերազմ մղելու հնարավորութեանը: Գերմանական Ֆաշիստները չեն թաղցնում իրենց այն հույսերը, վոր յեթե Ճապոնիային հաջողվի առաջինը հարձակվել ՍՍՀՄ վրա, այն ժամանակ Գերմանիան կկարողանա լիհաստանի վրայով հեշտութեամբ ներխուժել խորհրդային տերիտորիան:

ՖԱՇԻՍՏԱԿԱՆ ԻՏԱԼԻԱՆ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՖԱՇԻԶՄԻ ԴԱՇՆԱԿԻՑՆ Ե

Այդ նույն հակախորհրդային դժով տեղի յե ունենում մերձեցում Գերմանիայի և Իտալիայի միջև: Չնայած այն լուրջ հակասութեաններին, վոր կան Ֆաշիստական Իտալիայի և հիտլերյան Գերմանիայի միջև (հակասութեաններ Դանուբյան և Բալկանյան Յեմբոսպայում)՝ յերկու ազդեցորները հեշտութեամբ հակախորհրդային լեզու գտան: Իտալական և գերմանական Ֆաշիստները միատեսակ շահադրդոված են իսպանական ժողովրդական հակառակ ջախջախումով, Սորհրդային Միութեան միջազգային հեղինակութեան թուլացումով, — Սորհրդային Միութեան, վորն իր հետեղական ու վճռական խաղաղութեան քաղաքականութեամբ վաղուն կերպով ցուցադրում է, վոր բանվորների և գյուղացիների սոցիալիստական պետութեանն իր դարդագման համար ուրիշ տերիտորիաներ դրափելու և թալանչիական պատերազմի կարիք չի դրում:

«Վոչ մի կասկած չկա, վոր Գերմանիայի և Իտալիայի Ֆաշիստ կառավարիչները և Ճապոնիայի Ֆաշիստ ուղղամտութեանն արդեն մտած կլինեն ճամաշխարհային պատերազմի հրդեհը, յեթե չլինեն խաղաղութեան այնպիսի մի հուժկու յերկիր, ինչպիսին Սորհրդային Միութեանն է, յեթե

միջազգային պրոլետարիատի շարքերում տեղի չունենային լուրջ անզաբոս ֆաշիզմի դեմ պայքարն ու թեղացնելու և միասնական ժողովրդական ճակատ ստեղծելու ուղղութեամբ, յեթե իսպանական ժողովուրդը չկարողանար այնքան հերոսաբար հետ մղել ֆաշիզմի դրոհները, յեթե ֆրանսական պրոլետարիատը չստեղծեր հակաֆաշիստական ժողովրդական ճակատ ու յեթե չինական ժողովուրդը չընթանար ճապոնական զավթողների դեմ յեղած համազգային ճակատում իր ուժերը միավորելու ճանապարհով»։ (Գ. Դիվիտրով — «Միջազգային պրոլետարիատի միասնութիւնը ներկա մոմենտի բարձրագույն հրամայական պահանջն է»։ Տես «Կոմունիստիչեսկի Ինտերնացիոնալ» ժուռնալի 1937 թ. մայիսի № 5-ը)։

Տիրահոչակ «Հոռոմ—Բեռլին առանցքը» հանդիսացավ իտալո-գերմանական համադրժճակցութեան արտահայտութեան՝ պատերազմի և ազբեսխալի համար։ «Հոռոմ—Բեռլին առանցքը» նշանակում է, վոր գերմանական և իտալական ֆաշիզմը ձգտում է քայքայել կոլեկտիվ անխտանգութեան սխտեմը և իր համար ապահովել գործողութիւնների լիակատար ազատութեան։ Այդ նպատակի համար Գերմանիան և Իտալիան փորձում են, փոխադարձ զիջումներով, ղեպի Հարալ-Արեւելյան Յեւրոպա Գերմանիայի թափանցման ախտիւրեն ղիմադրելուց Իտալիայի ժամանակավորապես հրաժարվելու ճանապարհով, Միջերկրական ծովում իտալական ազբեստիվ ղիտալորութիւններին Գերմանիայի կողմից աջակցելու ճանապարհով ապահովել պլացդարմերի (ղինազաշտերի) նախապատրաստութիւնն ապաղա «մեծ պատերազմի» համար։ Այսպիսով, ղիվանագիտական «Հոռոմ—Բեռլին առանցքը», վորի համար պրոպագանդա յե մղում ֆաշիստական ամբողջ մամուլը, հանդիտանում է մի գործիք, վորն ուղղված է կոլեկտիվ անխտանգութեան և ընդհանուր իտալազութեան դեմ, հանդիտանում է զավթողական պատերազմի նախապատրաստութեան անմիջական գործիքը։

Փաշիստական Գերմանիային անհրաժեշտ է մերձենալ ֆաշիստական Իտալիային, վորպիսպի նա, Գերմանիան, իրականացնի իր փալիսյաձ քաղաքականութիւնը Ֆրանսիան շրջապատելու, Փոքր Անտանտան պառակտելու, Չեխոսլովակիայի վրա ճնշում գործադրելու, իտալիոլ աշխատանք ծաղալելու այն բոլոր յերկիրներում, վորոնք նշված են իրրե զավթողական պատերազմի

սլացազարմեր (ղինադաշտեր) : Իր հերթին Փաշխատական Գերմանիան ձգտում է ունենալ յեւք զեպի Միջերկրական ծովն ու Ատլանտյան օվկիանոսի ավերին հենակետեր ստեղծելու իր ռազմական նախատորմի համար (Իսպանական Մարտիկո և Կանարյան կղզիներ) :

Փաշխատական Իտալիան համադործակցելով Փաշխատական Գերմանիայի հետ Միջերկրական ծովում իշխելու պայքարում, հույս է ունեցել ուժեղացնելու իր դիրքերը բրիտանական իմպերիալիզմի դեմ, իսկ Յեկրոպայում—Պրանսիայի դեմ : Բացի դրանից, ինչպես արդեն մասնանշվել է, յերկու ազդեատրներին միաժողովում և նրանց ընդհանուր ատելութունը զեպի Թորհրդային Միությունը,—խաղաղության հղոր դործոնը : Այս հիմունքով տեղի ունեցավ իտալո-գերմանական ռազմական դաշինքի կնքումը,—մի դաշինք, վոր Փաշխատ ազդեատրների կողմից «մեծ պատերազմ» նախապատրաստելու հետեյալ ետապն է նշանակում :

Իր սպառազինումներով Փաշխատական Իտալիան հետ չի մընում իր դաշնակիցից ու պարանյորից—Փաշխատական Գերմանիայից : Իտալիայի Փաշխատական կառավարությունը, Հարեչատանում ախպրակային պատերազմ սկսելով, կազմակերպեց կանոնաժոր բանակի յոթը նոր դիվիզիա և սե շապկավորների (Փաշխատական միլիցիայի) նույնպես յոթը դիվիզիա : Վերջին յերկու տարում Իտալիայում յերեան յեկան նաև մասնակիորեն և ամբողջովին մատմեխանիզացիայի յենթարկիված միջանկի դիվիզիաներ : Ոտարերկրյա, մասնավորապես զերմանական մամուլի տեղեկություններով, իտալական զինված ուժերը ներկայումս բաղկացած են 13 կորպուսից կամ 39 դիվիզիայից : Այդ զորքերը կազմում են այսպես կոչված՝ արքայական բանակը և բաղկացած են մինչև 400 հազար հոգուց : Բացի դրանից, կա նաև դադութային բանակ,—մինչև 100 հազար հոգի, և Փաշխատական «ազգային անվանդության միլիցիա» (սե շապկավորները)—մինչև 250 հազար հոգի :

1937 թվականի սկզբում Փաշխատական Մեծ Թորհրդի նստաչըջանում Մուսսոլինին հրապարակեց իտալական սպառազինումների ուժեղացման նոր ծրագիրը : Այդ ծրագրում նորից ընդգրկվեց, վոր յերկրի ամբողջ կյանքը պետք է յենթարկվի «մեծ պատերազմի» պատրաստվելու շահին : Բավական է մասնանշել, վոր Փաշխատական Մեծ Թորհրդի վորոշման կետերից մեկն ասում է.—«կատարել ազգի 18-ից մինչև 55 տարեկան հասակ ունեցող բոլոր ակտիվ ուժերի միլիտարիզացիա (ռազմականացում), պարբե-

րարար զորակոչելով մորելիզացիայի յենթարկվող կոնտինդենտները»։ Կարճ ասած՝ Փաշխտական Մեծ Խորհրդի վորոշումը փաստորեն հենց այժմ ամբողջ յերկիրը վրոխադրում է սպառնազմական դրուժյան։ Մուսսոլինին հայտարարեց, թե խաղաղ ժամանակվա կադրային (բուն, հիմնական) բանակը «կարճ ժամանակամիջոցում, սուսկ արքայական հրամանով» կարող է ավելանալ դառնալ մի քանի միլիոն հողի։ Խոսվածի ուղղման ըյուջեն 1937—38 թ. թ. հասալ 5·639 միլիոն լիրայի, նախորդ տարվա համեմատությամբ ավելանալով 727 միլիոն լիրայով։

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՌԱԶՄԱՄՈՒՅՈՒՅՈՒՆԸ ՏԵՆԴՈՐԵՆ ՍՊԱՌԱԶԻՆՎՈՒՄ Ե

Ճապոնական ուղղամտությունը, իր դավթողական դործողություններով սրելով Հեռավոր Արևելքի դրուժյունը, նույնպես հայտարարում է, թե առանց սպառազինումներն ավելացնելու Ճապոնիան չի կարող իրականացնել «անխելի կապերը Մանջուրիայի հետ» և «Չինաստանի ու ԽՍՀՄ հետ հարաբերությունները կանոնավորելու քաղաքականությունը»։ Ճապոնիայի ուղղմական ծախքերը շարունակ աճում են,—1933 թվականին 820 միլիոն իյեն^{*)}, 1935 թ.—1·022 միլիոն, 1936 թ.—մինչև 1·059 միլիոն և 1937 թ.—1·500 միլիոնից ավելի իյեն։ Ճապոնական ուղղմական ծախքերն այժմ կազմում են պետական ամբողջ բյուջեյի մոտ 60 տոկոսը, իսկ յեթե հաշվի առնենք նաև դադոնի Փոնդերը, ապա ավելի շատ։ Ճապոնական ուղղմական միլիտարությունը մշակել է «սպառազինումների լրացման» հատուկ պլան 6 տարվա հաշվով (1937—1942 թ.թ.)։ Այդ պլանով ծախքերը հաշվվում են 3 միլիարդ իյեն։ Այդ նշանակում է, վոր «նորմալ բյուջեյին» ամեն տարի ավելանալու յե 500—ական միլիոն իյեն «լրացուցիչ» ուղղմական ծախքերի համար։

Ճապոնական ուղղամտությունը, վոր դաշինք է կնքել դերմանական Փաշլոմի հետ, ինչպես և վերջինս, չի ուղում սպառազինումների բնագավառում վորևե սահման և խոչընդոտ ճանաչել։ Ճապոնիայի ուղղմական միլիտարության վերջին ծրագրերը նախատեսում է, վորպես լրացում դոյություն ունեցող 17 հետևակ դիվիզիաներին, կազմակերպել 8 նոր դիվիզիա, այլ կերպ ասած՝ մեկ ու կես անդամ ավելացնել բանակը։ Ճապոնական անտեսու-

*) 1 իյենը հավասար է 35 կոպեկի։

թյունը յենթարկվում և պատերազմի շահերին: Լինելով անտեսապես թույլ յերկիր, ստիպված լինելով հումք ներմուծել արտասահմանից, ճապոնիան, ինչպես նաև Փաշխտական Գերմանիան, հիմնականում զարգացնում և արդյունաբերության այն ճյուղերը, վորոնք անհրաժեշտ են սպառազինումների ծրագրին իրագործելու համար: 1937 թվականին համապատասխան դործարանների արտադրական կարողութունը կհասցվի տարեկան 3000—3500 ինքնաթիռի և 10000—12000 մոտորի, 1600—1700 տանկի, 1500 դրահաստ ավտոմոբիլի, 10000 հրետանային թնդանոթի և 150000 զնդացիլի:

Գերմանական, իտալական ու ճապոնական սպառազինումները տենդային աճումն առաջ և բերում ռազմական ծախսերի աճում նաև մյուս կապիտալիստական յերկիրներում: Անգլիական կառավարության լույս բնծայած «Սպիտակ դիրքը» անգլիական սպառազինումների ծախսերը վորոշել և 1,5 միլիարդ ֆունտ ստերլինգ^{*)}:

Գլխադախարայի մոտ իտալական եքսպեդիցիոն կորսուել ջախջախումից հետո գերմանական և իտալական Փաշիզմը նոր զինված ուժեր և ուղարկում իսպանական ժողովրդի դեմ: Փաշիստական Գերմանիան շարունակում և Չեխոսլովակիայի վրա հարձակում պատրաստել, փորձում և վերացնել Սլատրիայի ինքնուրույնութունը, Փաշիստական հեղաշրջումներ և պատրաստում Բելգիայում և մի շարք ուրիշ յերկիրներում: Ճապոնական ռազմամոլութունը ձգտում և ամբաշնդել իր ռազմա-Փաշիստական դիկտատուրան, վորողեսզի իրեն ազատ զգա ասիական մայրցամաքում նոր բռնազրաբումներ կատարելու համար, Փաշիստական Իտալիան, չնայած հարեչական խաղաղ ժողովրդի դեմ կատարած արյունոտ բռնութուններին, անդոր և նվաճելու և իրեն յենթարկելու Հարեչատանը: Հարեչատանում պատերազմը շարունակվում և, վորը համառ բնույթ և կրում և քիչ զոհեր ու դրամ չի կլանում Իտալիայից: Իտալական ժողովրդին և՛ ժամն չի նստում նաև Փաշիստական ինտերվենցիան Իսպանիայում:

ՄԻԱՆԱԿԱՆ ՀԱԿԱՏՈՎ ՊԱՅՔԱՐԵԼ ՖԱՇԻՉՄԻ ՅԵՎ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԵՍ

Փաշիստ մարդակիբրները վառված ջահերով սլանում են աշխարհի վառոդակնուղների մոտով, ձգտելով նոր մեծ պատերազմի հրդեհ առաջացնել:

*) 1 ֆունտ-ստերլինգը հավասար և 26 ո. 10 կոպեկի:

«Ներկա ժամանակաշրջանում պատմությունը միջազգային պրոլետարիատի վրա ղնում է մի մեծ միասիա (առաքելություն) — մարդկությունը փրկել Փաշիզմի բարբարոսությունից, նրա պատրաստած նոր խմպերիալիստական սպանդի սարսափներից :

Ոգնել խաղանական ժողովրդին՝ ազատվելու Փաշիստ բռնակալներից և ինտերվենտներից, ոգնել դերմանական և խտալական ժողովուրդներին՝ ջարդուկչուր անելու Փաշիստական ուժերի շղթաները, ոգնել չին ժողովրդին՝ ճապոնական զավթողների դեմ նրա մղած պայքարում, ոգնել փոքր ազգերին՝ պաշտպանելու իրենց ազատությունն ու անկախությունը, Արևմուտքում և Արևելքում ստեղծել անառիկ բարյեր (արգելազիծ) Փաշիստական ազրեսիայի դեմ, — ահա տվյալ ետապում միջազգային պրոլետարիատի պատմական միասիան կատարելու կոնկրետ ուղին : Յեւլ այդ միասիայի կատարումը միանդամայն համապատասխան է նրա ուժերին, յեթե նա դործի միասնաբար և կազմակերպված» : (Գ. Դիմիտրով) . — «Միջազգային պրոլետարիատի միասնությունը ներկա մոմենտի բարձրագույն հրամայական պահանջն է» : Տես «Կոմունիստիչեսկի Ինտերնացիոնալ» ժուռնալ № 5, 1937 թ. մայիս) :

Ազգերի Լիգայի և խաղանական դործերին «չմիջամտելու Լոնդոնի կոմիտեյի» որինակը ակնբախ կերպով ցույց է տալիս, վոր վոչ մի հորդորանք չի կարող զսպել պատերազմի Փաշիստ հրոճիգներին : Յաշիստ ազրեսորների ձեռքից վառվող ջահը խլելու համար կա միայն մի ներդործուն միջոց . դա միջազգային պրոլետարիատի դործողությունների միասնությունն է, պրոլետարիատի, վոր իր շուրջն է համախմբում բոլոր աշխատավոր խավերին, բոլոր առաջադեմ, դեմոկրատ տարրերին, խաղաղության բոլոր խսկական կողմնակիցներին :

Իր «Արմերիայի դասերը» հոգվածում*) դերմանական Փաշիստների չլսված պրոփոկացիայի և խաղանական նավահանդատային քաղաք Արմերիայի ուժրահոծության առթիվ, — վոր կատարել էր դերմանական ուղմական նավատորմը, — ընկ . Դիմիտրովը գրել է .

*) «Պրավդա», 3 հունիսի 1937 թ. :

«Ճշմարիտ վոր հարկավոր և քաղաքական կույր լինել, վորպեսզի մարդ չտեսնի, թե ի՛նչպիսի հսկայական նշանակու-
թյուն և ի՛նչ հեռուանքներ կունենար բանվոր դասակարգի
և նրա կազմակերպությունների միահամուռ հարձակումը յու-
րաքանչյուր յերկրում և ամբողջ աշխարհում: Այդպիսի յե-
լույթի միջոցով կարելի յեր շարժել և մտրիլիզացիայի յեն-
թարկել ամենալայն ժողովրդական մասսաներին: Անդլիսա-
կան սոցիալանոզականները, վոր հովանավորում են Հիտ-
լերի ու Մուսսոլինիի մեքենայությունները, պատին սեղմը-
ված կլինեյին: Անդլիսական ու Ֆրանսական կառավարու-
թյունները ստիպված կլինեյին յեռանդուն միջոցներ ձեռք
առնել զերմանական և իտալական Փաշիզմի ինտերվենցիայի
դեմ: Կարելի կլիներ Իսպանիայից հեռացնել տալ զերմանա-
կան և իտալական ղեկավար ուժերը, իսպանական ջրերից հեռ
կանչել ինտերվենյանների սոցիալիստները: Կարելի կլիներ հաս-
նել այն բանին, վոր Փաշիստական ինտերվենյաններին ու նախ-
ճողներին կսկսեյին զխտել, ինչպես արժանի յեն նրանք, իբրև
ադրեսորների, ավազակների, ծովահենների: Ամբողջ աշխար-
հում բանվոր դասակարգի միահամուռ յելույթն իսպանական
հանրապետության և նրա հերոսական մարտիկների համար
կապահովեր վոչ միայն անսահման բարոյական, այլև միթ-
խարի նյութական ոգնությունը: Այս ամենը, անշուշտ, կա-
րագացներ իսպանական ժողովրդի հաղթանակը: Վերջապես,
ամբողջ աշխարհի առաջադեմ ուժերի միահամուռ դրոհով
կարելի կլիներ սանձահարել պատերազմի հրձիգներին»:

II և Ամստերդամի ինտերնացիոնալների մի շարք սպարազուլու-
ներ, վորոնք վճռողական դեր են խաղում այդ ինտերնացիոնալ-
ների քաղաքականությունը վորոշելու մեջ (Ադլեր, Դե-Բրուկեր),
դուրս են գալիս զործողությունների միջազգային միասնության
դեմ՝ ի պաշտպանություն իսպանական ժողովրդի: Անդլիսական
տրեդ-յունիոնների Գլխավոր խորհրդի լիդերները (պարազուլու-
ները) (Սիտրին, Բեյլին և այլն), բելլիսական արհմիութենա-
կան զործիչները և չեխական սոցիալ-դեմոկրատները, — ահա թե
ովքեր են շարունակում միասնության դեմ դուրս գալ այն մո-
մենտին, յերբ Իսպանիայի սոցիալիստներում վճռվում և Յեյ-
րոպայի բոլոր ժողովուրդների բախտը, ահա թե ավքեր են, վոր

իրականում զբաղվում են դանցարարութեամբ (попустительство), հեշտացնելով գերմանական և իտալական դազանացած Փաշիզմի արյունոտ պրովոկացիաները: Ի Ինտերնացիոնալի քարտուղար Ֆ. Ալբերը հանրապետական Իսպանիայում կատարած իր շրջագայութեան ժամանակ շարունակում էր կատարել կամպանիա միջև ժողովրդական ճակատի դեմ, հեշտացնելով իսպանական տրոցկիստների դավաճանական դրոշները, — իսպանական տրոցկիստների, Ֆրանկոյի և իտալո-գերմանական Փաշիզմի այդ դործակալների, վորոնք ձգտում են սլաուակաում առաջ բերել ժողովրդական ճակատում և բաց անել ճանապարհը խուժարարների և ինտերվենտների բանակների համար, ինչպես այդ պարզ ցույց տվեց վերջերս Բարսելոնում, Կատալոնիայի մայրաքաղաքում, տեղի ունեցած տրոցկիստական-Փաշիստական պրովոկացիան:

Յերբ հակախորհրդային տրոցկիստական կենտրոնի դատաւարութեանը պարզեց, վոր Խորհրդային Միութեան տերիտորիայում սոցիալիզմի դարչելի ունեցատի, հայրենիքի դավաճան և ժողովրդի թշնամի Տրոցկու ղեկավարութեամբ, պատերազմի գերմանական և ճապոնական հրձիգների առաջադրութեաններով աշխատում էր միաստորարների, դիվերսանտների, լրտեսների ու սեռորիստների բանդան, ապա ինչպես պահեցին իրենց Ի Ինտերնացիոնալի լիդերները: Նրանք բացահայտորեն ուզուս յեկան պաշտպանելու Փաշիզմի և պատերազմի հրձիգների մերկացված դործակալներին:

ԱՆՈՂՈՔԱԲԱՐ ՊԱՅՔԱՐԵԼ ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ՏՐՈՑԿԻՍՏԱԿԱՆ ՎՆԱՍԱՐԱՐՆԵՐԻ ԴԵՄ

Մինչդեռ տրոցկիզմի դեմ մղվող պայքարը հանդիսանում է այն պայքարի բաղկացուցիչ մասը, վոր միջազգային պայքարաբիառը մղում է պատերազմի դեմ, ԽՍՀՄ պաշտպանութեան, բանվորական շարժման միասնութեան, ժողովրդական նակառի համար, Փաշիզմի ու պատերազմի դեմ: Իր հերթին տրոցկիզմի դեմ մղվող պայքարն այն պայքարի բաղկացուցիչ մասն է, վոր մղվում է բանվորական շարժման մեջ պրովոկացիաների և լրտեսութեան դեմ:

Միջազգային տրոցկիզմը Փաշիզմի դործակալութեանն է: Իսպանական տրոցկիստները, կատարելով գերմանական և իտալական ինտերվենտների ուղղակի առաջադրութեանը, պայքար են մղում իսպանական ժողովրդական ճակատի դեմ, բանվոր դատա-

կարգի միասնութեան, արհմիութենական միասնութեան դեմ, սոցիալիստական և կոմունիստական յերիտասարդութիւնը միավորելու դեմ, միասնական կարգապահ ժողովրդական բանակի դեմ: Իսպանական տրոցկիստներն ամենավտխերիմ թշնամիներն են ինտերնացիոնալ բրիգադներէ, վորոնց նրանք տալիս են «պրետորիական դիւրագիւտ» անունը: Իսպանական տրոցկիստներն ամենավտխերիմ թշնամիներն են Խորհրդային Միութեան, վորն իսպանական ժողովրդին բարոյական ու քաղաքական վիթխարի ողնութիւն և ցուց տալիս:

Ընկ. Դիմիտրովը գրել է.

«...Պայքար մղելով Փաշիզմի դեմ, անհրաժեշտ է ամենայն անողորմութեամբ հարվածել նրա տրոցկիստական գործակալութեանը, վոր հանդիսանում է լրտեսների, դիվերսանտների, տեռորիստների, դերմանական Փաշիզմին ու ճապոնական ռազմամուլութեանը ծառայող պրովոկատորներէ բանդա: Տրոցկիստական վիթվածքները Փաշիստական հետախուզութիւններէ առաջադրութիւններով քայքայել աշխատանք են կատարում սոցիալիզմի յերկրի դեմ, անում են ամեն ինչ, վորպէսզի խորացնեն պառակտումը և թույլ չտան բանլորական շարժման միասնութիւն մշուս յերկիրներում, աշխատում են ներսից քայքայել ժողովրդական ճակատի շարժումը: Նրանք ամենուրեք հանդես են դալիս իբրև բանլորական շարժման վնասարարներ, Փաշիզմի դեմ ժողովրդական մասսաների մղած պայքարի կազմալուծիչներ: Փաշիզմի և պատերազմի դեմ միջազգային պրոլետարիատի միասնութիւնն աներևակայելի է անհնարին և առանց Փաշիզմի տրոցկիստական գործակալութեան դեմ պայքարելու»: (Գ. Դիմիտրով, — «Միջազգային պրոլետարիատի միասնութիւնը ներկա մոմենտի բարձրագույն հրամայական պահանջն է»: Տե՛ս «Կոմունիստիչեսկի Ինտերնացիոնալ» ժուռնալը 1937 թվականի մայիսի № 5-ը):

ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՇԵՂԱՓՈՒԱԿԱՆ
ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒՅՅՈՒՆԸ ՖԱՇԻՍՏԱԿԱՆ ԲԱՐԲԱՐՈՍՈՒՅՅԱՆ
ԴԵՄ ՀԱՂՔԱՆԱԿ ՏԱՆԵԼՈՒ ԳՐԱՎԱԿԱՆՆ Ե

Իսպանական ժողովրդի հերոսական պայքարը միջազգային ամբողջ պրոլետարիատի սեփական գործն է: Իսպանիայի դեպքերի որինակից ակնբախտորեն յերևում է, թէ ինչպիսի հսկայական

զեր և խաղում համերաշխութան միջադրային շարժումը: Այն ժոմենտին, յերբ Փաշխտտական Գերմանիան և Իտալիան իրենց տեխնիկայով ու զորքերով ողնության յեկան իսպանական խռովարարներին, այն մոմենտին, յերբ յեվրոպական դեմոկրատիա-ները, քողարկիկելով Լոնդոնի «չմիջամտելու կոմիտեյով», միա-կողմանի «չեզոքություն» հայտարարեցին, միջադրային պրոլե-տարիատը, բոլոր յերկիրներէ ժողովուրդները և ամենից առաջ Խորհրդային Միության բանվոր դասակարգն ու ժողովուրդները ներգործուն, ուժեղ աջակցություն ցույց տվին Իսպանիայի բան-վոր դասակարգին ու ժողովուրդներին:

Հաղարավոր կամավորներ—հակաՓաշխտտներ ժամանեցին Իս-պանիա, վորպեսզի իրենց իսպանական յեղբայրներէ հետ միասին պայքարեն Փաշիզմի դեմ: Ինտերնացիոնալ բրիգադները հերոսա-բար կռիւմ են Իսպանիայի բոլոր ռազմաճակատներում, ցույց տալով կարգապահության և ժողովրդական ճակատին անձնուրա-ցորեն նմիրված լինելու որինակ: Իսպանիայի ժողովրդական մաս-սաները, միջադրային պրոլետարիատը և բոլոր աշխատավորները յերեք չեն մոռանա Հանս Բեյքէրի, —11—րդ բրիգադի քաղկոմի-տարի, գերմանական հին հեղափոխական մարտիկի անունը, կա-պիտան Գիլիզո Պիչեյի—Գարիբալդիի անվան բրիգադի իտալա-կան կոմունիստի անունը, քաղկոմիսար Ռայլֆ Ֆոխսի, —անգլիա-կան դրոզի և շատ ուրիշների անունները, վորոնք հերոսների մա-հով ընկան Իսպանիայի ռազմաճակատներում, ողնելով իսպանա-կան ժողովրդին՝ աղատելու Փաշխտ բռնադրամիչներէց:

Ընկ. Անդրե Մարտին «Իսպանական ժողովրդի պատերազմն անկախության համար» իր հոդվածում*) դրել է.

«Իհարկէ Իսպանիայում դրությունը մինչև այժմ ել լուրջ է: Փաշխտտական թշնամին հզորապես զինված է: Չնայելով վերահսկողությանը, իսպանական Փաշիզմն ողտվում է Փաշխտտական յերկու խոշոր պետություններէ ոժանդակությու-նից, իսկ յեվրոպական դեմոկրատիայի յերկիրները, — առաջին հերթին Անգլիան ու Ֆրանսիան, — հակառակ այդ յերկիր-ների ժողովրդի կամքի, ողնում են Իսպանիայի ժողովուրդը ստրկացնելուն: Իսպանիայի որինական կառավարությանը զենքի և ռազմանյութերի գնումներն արգելելը, ինտերնացիո-նալ կամավորներէ մուտքն արգելելը, այն «վերահսկողու-թյունը», վորն իրականում հանդիսանում է հանրապետական

*) Տե՛ս «Բոլևեիկ» ժուռնալի 1937 թ. հունիսի 1-ի № 11-ը:

Իսպանիայի ողակում, մինչդեռ զերմանական և խաղաղական շողենալերն ու սավառնակները շարունակում են անարգել կերպով ամեն տեսակ ողնություն հասցնել Ֆրանկոյին, — «Էնդորության» այս բոլոր միջոցառումները միայն ողնում են Փաշխատներին:

Միջազգային ողնությունը պետք է վոչ միայն շարունակվի, այլև նշանակելիորեն ընդլայնվի: Պետք է կազմակերպել պարենի, հաղուստի, դեղորայքի, բժշկական կադրերի հայթայթումը հանրապետական Իսպանիայի մարտիկներին: Հարկավոր է վերկել կանանց ու յերեխաներին, գուրս տանելով նրանց մի յերկրի սահմաններէց, վորը վառվում է Փաշխատական ոմբակոծությունից: Հարկավոր է իսպանական հանրապետությանը տալ նույնպիսի իրավունքներ, վորպիսիներէց սկսվում են մյուս պետությունները: Այն ողնությանը, վոր ցույց են տալիս Խորհրդային Միության աշխատալորները, պետք է անհապաղ միանա բոլոր յերկիրների բանվորների միասնական ճակատի ողնությունը, բոլոր նըրանց ողնությունը, ում համար թանգ է աղատությունը: Վորքան ուժեղ լինի այդ միջազգային ողնությունը, վորքան շատ նա ամրապնդի ու միաձուլի ժողովրդական ճակատը և Իսպանիայի ժողովուրդների հակաֆաշխատական միասնությունը, այնքան շուտ կլինի հաղթանակը»:

Այն, ինչ վոր Իսպանիայում անում են զերմանական և խաղաղական Փաշխատները, Փաշխատ աղբտորները կսկսեն անել ամեն մի ոտար ակրիտորիայում, հենց վոր մոմենտը հարմար համարեն: Փաշխատ ավազակների համար չկա ուրիշ պետությունների սահմանների անձեռնմխելիություն: Նրանք դործ չունեն ժողովուրդների անկախության հետ:

ԽՍՀՄ արտաքին գործերի ժողովում ընկ. Լիսյինովը 1937 թվականի մայիսի 28-ին յեկույթ ունենալով Աղղերի Լիզայի խորհրդի նիստում, ընդդժեց, վոր Փաշխատական Գերմանիայի և Իտալիայի ինտերվենցիան, դա «Աղղերի Լիզայի անդամներից մեկի տերիտորիան ոտարերկրյա զինված ուժերը բռնությամբ մտցնելու անվիճելի դեպք է, ամենակոպիտ ձևի աղբեսիայի դեպք»:

Յեթև Գերմանիան և Իտալիան ռազմական ողնություն ցույց չտալին իտովարարներին, հանրապետական բանակը վաղուց դեներալ Ֆրանկոյի խռովարար բանդաների հախիցը յեկած կլիներ:

«Խոտլարարներին ողնելու համար,—իր յելուլթում մատնանշել և ընկեր Լիտվինովը,—Իսպանիա թափվեցին տասնյակ հազարավոր լավ ուսուցված և զինված ոտարերկրացիներ, վորոնցից շատերը դտնվում էին ոտար պետութունների զինվորական ծառայության մեջ և Իսպանիայի տերիտորիայում կաղմեցին խոշորաթիվ դորամասեր: Մի քանի դեպքերում իսպանական հանրապետական բանակի դեմ խոշոր ճակատամարտեր էին մղում բացառապես այդ ոտարերկրյա դորամասերը, ոտարերկրյա զեներալների հրամանատարությամբ: Իսպանական քաղաքները ուժակոծվում են ոտարերկրյա ինքնաթիռներով, վորոնց վարում են ոտարերկրյա ողաչունները: Մադրիդի քառորդ մասը, ամբողջ Գեոնիկա քաղաքը և բազմաթիվ ուրիշ քաղաքներ ու դուղեր վոչնչացված են ոտարերկրյա ավիացիայի միջոցով: Կարելի չե ասել, վոր ներկայումս իսպանական հանրապետական բանակը ստիպված է զինված սլայքար մղել վոչ այնքան խոտլարարների, վորքան այդ յերկիրը ներխուժած ոտարերկրյա ինտերվենտների դեմ»:

Խորհրդային Միութունը պարզ և առանց յերկմտության վորոչեց իր դիրքն Իսպանիայի դեպքերի նկատմամբ: Փաշխտ ինտերվենտները վորձում են Իսպանիան դարձնել համաշխարհային նոր սպանդի զինադաշտ: Խորհրդային Միութունը բազմիցս նախադղուշացրել է յելրոտական այն պետութուններին, վորոնք մինչև այժմ չեն ուղում տեսնել, վոր, յերես տալով ադրեսորներին՝ նրանք նդաստում են համաշխարհային զավթողական պատերազմը հրահրելուն: Փաշխտ ադրեսորները կանգ չեն առնի այն բանի առջև, վոր ուրիշ ժողովուրդների անկախության և հողերի դեմ զինված ձեռքով վոտնձգություններ անեն: Սահման չունեն պատերազմի Փաշխտ հրձիգների ավադակային ասխորժակները:

Իսպանիայում մղվող պատերազմի ընթացքը ակնբախտենցույց է տալիս, վոր Փաշխտ ինտերվենտները վոչնչի առաջ կանդ չեն առնում, յերբ ձեռնամուխ են լինում իրականացնել իրենց ավադակային պլանները: Նրանք զինվորական կոչիկով վոտնատակ են տալիս մարդկայնության և իրավունքի ամենատարբական սկզբունքները: Նրանք կազմակերպում են խաղաղ քաղաքների

արյունոտ կալերածուխյուն, սպանելով տասնյակ հազարավոր բոլորովին անմեղ կանանց ու յերեսաներին :

Ազգերի Լիգայի անդորությունը, բուրժուական դեմոկրատիայի պետությունների զանցարարությունը ձեռնառու յեն միայն պատերազմի հրճիղներին :

«Փաշխտ ազրեսորներն այդպիսի անպատիժ արարքներն ընտելացվել են ղիջուաների և ազրեսորի հետ համաձայնություն վորոնելու քաղաքականությամբ, վոր կիրառել և և մինչև այժմ էլ կիրառում և Անդլիայի և Ֆրանսիայի բուրժուազիան: Յեթն դործը կախված լիներ Անդլիայի ու Ֆրանսիայի կառավարություններից, Իսպանիայում ևս կկրկնվեր նույնը, ինչ վոր տեղի ունեցավ Հարեչատանում և Մանջուրիայում, վորտեղ մինչև ատամները ղինված Փաշխտ ազրեսորը հաղթանակ տարավ անգեն ժողովուրդների դեմ: Բայց Իսպանիայում Փաշխտ խռովարարները և Փաշխտ ինտերվենտները ստիպված յեղան դործ ունենալու այնպիսի մի յերկրի հետ, վորտեղ աշխատավորները մորթիլիզացիայի յենթարկեցին իրենց ուժերը՝ ժողովրդական ճակատի հզոր շարժմամբ հակահարված տալու Փաշիզմին,—այն էլ՝ այնպիսի մի յերկրի հետ, վորի պայքարը Փաշխտների դեմ, ինչպես ասում է ընկեր Ստալինը, դարձավ ամբողջ առաջավոր և պրոպրեսիվ մարդկության դործը»: («Բոլևեիկ», №10, 1937 թ. մայիսի 15) :

Որոհրդային Միությունը խաղաղության, կուլտուրայի և բոլոր ժողովուրդների աղատության մեծագույն պատվարն է: Պրոլետարական ղիկտատուրայի յերկաթե պատի վրա իրենց ճակատներն են ջարդում տրոցկիստական միասարարները, լրտեսները, ղիվկեսանները, տեռորիստները, ղերմանական Փաշիզմի և ճապոնական ուղղամտության բոլոր վարձկան դործակալները: Պատերազմի Փաշխտ հրճիղներին կատաղեցնում է այն, վոր դոյություն ունի անպարտելի Որոհրդային Միությունը, վորը կապիտալիստական աշխարհի բոլոր աշխատավոր մասսաների համար մի վարոս և ղեպի սոցիալիզմի հաղթանակը տանող ճանապարհին:

Փաշիզմի դեմ ամբողջ աշխարհի աշխատավորների մղած մեծ պայքարում հսկայական նշանակություն ունի համերաշխության այն շարժումը, վոր ամբողջ աշխարհում կաղմակերպում են

Մոսկրի (հեղափոխութեան մարտիկներին ողնող միջազգային կազմակերպութեան) սեկցիաները: Զգտելով իր թիկունքն անվտանգ դարձնել հեղափոխական յեղուցիներէջ՝ Փաշիգմը հրեշափոր սպիտակ տետր ծափալեց ժողովրդական մասսաների դեմ: Փաշխտական զնդանների և համակենարոնացման ճամբարների կալանաւորները հարյուր հազարների յեն հասնում: Մահապատիժներն ու խոշտանգումները, դազանային սպիտակ տետրը, — սրանք հանդիսանում են Փաշխտ հրձիգների պատերազմի նախապատրաստութեան բաղկացուցիչ մասը:

Փաշիգմի այդ զոհերին բարոյական ու նյութական ողնութեան ցույց տալը, ժողովրդական ամենալայն մասսաներէ մորելիզացիան սպիտակ տետրի դեմ պայքարելու համար, — ահա Մոսկրի խնդիրը: Մոսկրը գրավում է հակաֆաշիստական և հակապատերազմական փրոնտի ամենակարևոր նախադասութիւնները:

Իսպանիայում «կարմիր ողնութեանը» (Մոսկրը) հակայական աշխատանք և ծափալել հանրապետական բանակի վերաւոր մարտիկներին ողնութեան ցույց տալու համար, կազմակերպել և հարյուրավոր հիվանդանոցներ և վիրակազման կայաններ, հոգում է սպանված մարտիկների յերեխաների մասին, վախտտականներէ մասին, վրոնք փախչում են Փաշխտական դատաստանից: Իսպանիայում Մոսկրն իսկական ժողովրդական «կարմիր խաչ և»:

Ճրանտիայում, ԱՄՆ-ում, Սկանդինայիան յեկիւրներում, — ամենուրեք Մոսկրի կազմակերպութեաններն ուժեղացնում են իրենց աշխատանքը հանրապետական Իսպանիային ողնելու գործում, Թելմանին, Ռակոչիին, Անտիկայնենին, Պրեստեսին և կապիտալի բանտերում տառապող բոլոր մյուս հեղափոխական մարտիկներին պաշտպանելու գործում: Մերկացնելով Փաշիգմի դազանութեանները, աշխատավորների յայն մասսաներին վտարի հանելով Փաշխտական սեկցիայի դերիններին պաշտպանելու համար՝ Մոսկրը հենց զբանով նպաստում է հակաֆաշիստական ճակատի դրոշմների տակ ժողովրդական մասսաներ միավորելուն: Ամբապնդելով աշխատավորներէ միջազգային համերաշխութեանը՝ Մոսկրը հենց զբանով ակախորեն նպաստում է շովինիզմի և ռազմատենչ Փաշիգմի մարդատյաց պրոպագանդայի դեմ մղուվող պայքարին:

Ոգոտտոսի 1-ի ուրը, — Փաշիգմի ու պատերազմի դեմ մղուվող պայքարի միջագայինն որն — ամբողջ աշխարհի աշխատավոր մաս-

սաները միջազգային պրոլետարական համերաշխության դրոշի տակ իրենց բոլոր ուժերը միավորում են մարդկության մահացու քշնամու—փաշիզմի դեմ: Մարքսի, Ենգելսի, Լենինի, Ստալինի անպարտելի դրոշի տակ, Կոմունիստական Ինտերնացիոնալի դրոշի տակ՝ բանվորներն ու աշխատավորները, կանայք ու յերևտասարգութունը, կոմունիստներն ու բոլոր զիտակից բանվորները, հաջողեցնելով բանվոր դասակարգի զործողութունների միասնությունն ազգային և միջազգային մասշտաբով՝ կբարձրացնեն իրենց ցասկոտ ձայնը:

Դու՛րս փաշիստ ինտերվենտներին իսպանիայից:

Կորչե՛ն փաշիզմն ու պատերազմը:

Կորչի՛ գերմանական փաշիզմին ու ֆալստիկական ռազմամոլությանը ծառայող լրտեսների, դիվերսանտների, տեռորիստների, պրովոկատորների տրոցկիստական բանդան:

Հանուն բանվոր դասակարգի միասնության:

Հանուն ժողովրդական ֆակատի, ընդդեմ փաշիզմի և պատերազմի:

Հանուն սոցիալիզմի հաղթանակի ամբողջ աշխարհում:

Փաշիստ ինտերվենտների արյունոտ սրտերազմն իսպանական ճողովրդի դեմ—մի հաճվոր նախազուշացում ե ամբողջ աշխարհի աշխատավորներին: Պատերազմի հրձիգների ավազակային ձեռքը կարող ե կտրել միայն միջազգային պրոլետարիատի գործողությունների միասնությանը:

ՄրօՅ. 1940

2425

ՆԿԱՏՎԱԾ ՎՐԻՊԱԿՆԵՐ

տող
5 վ. տպված է
11 վ. դրոշմ ծածանվում է
Հաստատուն է

պետ է լինի
դրոշմ, վարը հաղթակետերն ծածանվում է
Հաստատուն, Հախտարիմ է

ՀԱՍՏՎԱԾ ՎՐԻՊԱԿՆԵՐ

FL0016112

-084-
ԳԻՆԸ 50-400.

359

A $\frac{\text{II}}{10049}$

10049

АРГУС

ПРОТИВ ФАШИЗМА И ВОЙНЫ

Издание ЦК МОПР-а Арм. ССР
Ереван, 1937